

Univerzita Palackého v Olomouci

Přírodovědecká fakulta

Katedra rozvojových a environmentálních studií

Václav Koláček

Kypr jako alternativní migrační trasa do Evropské
unie

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Lucie Macková, M.A., Ph.D.
Olomouc 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě zdrojů a literatury, které jsem uvedl v příloženém seznamu.

V Olomouci dne

Podpis autora

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval své vedoucí práce doktorce Lucii Mackové, M.A. za spolupráci, přívětivý přístup a vstřícnost při komunikaci. Dále také za odborné připomínky, rady a čas, který mi věnovala při tvorbě této práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Václav KOLÁČEK
Osobní číslo: R19409
Studijní program: B0588A330001 Mezinárodní rozvojová a environmentální studia
Studijní obor: Mezinárodní rozvojová a environmentální studia
Téma práce: Kypr jako alternativní migrační trasa do EU
Zadávající katedra: Katedra rozvojových a environmentálních studií

Zásady pro vypracování

Tato bakalářská práce se zabývá východní středomořskou migrační trasou do Evropské unie na území ostrova Kypr. Kyperská republika se díky své poloze a členství v Evropské unii stala alternativním cílem migrantů přicházejících především z Turecka, vzhledem k okupaci části ostrova Severokyperskou tureckou republikou, kterou však uznává pouze Turecko. Práce také popisuje zmíněnou problematiku rozdělení ostrova, příčiny a dopady migrace v socioekonomické a environmentální rovině. Práce se dále věnuje migrační politice Kyperské republiky a s ní souvisejícími vztahy s okolními státy, ze kterých přichází nejvíce žadatelů o azyl.

Rozsah pracovní zprávy: 10 – 15 tisíc slov
Rozsah grafických prací: dle potřeby
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

Cetta Mainwaring (2014) Small States and Nonmaterial Power: Creating Crises and Shaping Migration Policies on Malta, Cyprus, and the European Union, *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 12: 2, 103-122, DOI: 10.1080 / 15562948.2014.909076
DEMETRIOU, Olga. Migration Flows in the Region and Impact on Cyprus and the Peace Process. *PRIO* [online]. Oslo, 2018, December 2018 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: <https://www.prio.org/Projects/Project/?x=1746>
Evropská komise. *Statistické údaje o migraci do Evropy: Přehled počtu přistěhovalců v evropské společnosti* [online]. 2019 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_cs
Freedom House: FREEDOM IN THE WORLD 2020 [online]. Washington, DC, 2020 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/country/cyprus/freedom-world/2020>
GRAVANI, Maria a Pavlos HATZOPOULOS. Adult education and migration in Cyprus: A critical analysis. *SAGE Journals: Journal of Adult and Continuing Education* [online]. 4 March 2019, [cit. 2021-5-6]. ISSN 1479-7194. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.1177/1477971419832896](https://doi.org/10.1177/1477971419832896)
LOIZIDES, Neophytos. Contested migration and settler politics in Cyprus. *Political Geography* [online]. 2011, September 2011, 30(7):391-401 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: DOI:10.1016/j.polgeo.2011.08.004
Migrants & Refugees: Country Profiles Cyprus. *Integral Human Development* [online]. Vatican City, 2020 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: <https://migrants-refugees.va/country-profile/cyprus/>
TRIMIKLINIOTIS, Nicos. DEMOCRACY AND HUMAN RIGHTS: CYPRUS AS A NEW REFUGEE 'HOTSPOT' IN EUROPE? *Friedrich-Ebert-Stiftung* [online]. Nicosia, 2019 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/zypern/16001.pdf>

Vedoucí bakalářské práce: **Lucie Macková, M.A., Ph.D.**
Katedra rozvojových a environmentálních studií

Datum zadání bakalářské práce: **27. dubna 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **22. dubna 2022**

L.S.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 12. května 2021

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá východní středomořskou migrační trasou do Evropské unie na území ostrova Kypr. Kyperská republika se díky své poloze a členství v Evropské unii stala alternativním cílem migrantů přicházejících především z Turecka, vzhledem k okupaci části ostrova Severokyperskou tureckou republikou, kterou však uznává pouze Turecko. Práce také popisuje zmíněnou problematiku rozdělení ostrova, příčiny a dopady migrace v socioekonomické a environmentální rovině. Práce se dále věnuje migrační politice Kyperské republiky a s ní souvisejícími vztahy s okolními státy, ze kterých přichází nejvíce žadatelů o azyl.

Klíčová slova: migrace, uprchlictví, kyperský spor, Kypr, Evropská unie

Abstract

This bachelor thesis deals with the eastern Mediterranean migration route to the European Union and the region of Cyprus. The Republic of Cyprus, thanks to its location and its membership in the European Union, became an alternate destination for migrants arriving primarily from Turkey due to an occupation of the island led by Northern Cyprus, respected only by Turkey. The thesis also covers the issues of the island's division, causes, and effects of migration on the socio-economical and environmental levels. Further, the thesis deals with the migration politics of the Republic of Cyprus alongside relation to the neighboring countries from which the most applicant for asylum come.

Key words: migration, refugee, Cyprus conflict, Cyprus, the European Union

Seznam zkratek

AIDA	Informační databáze o azylu (Asylum Information Database)
AMO	Asociace pro mezinárodní otázky
BBC	British Broadcasting Corporation
CIA	Ústřední zpravodajská služba USA (Central Intelligence Agency)
DPH	Daň z přidané hodnoty
EPRS	Výzkumná služba Evropského parlamentu (European Parliamentary Research Service)
EU	Evropská Unie
EUROSTAT	Statistický úřad Evropské unie
FORNTEX	Evropská pohraniční a pobřežní stráž
FRAN	Síť agentury FRONTEX pro analýzu rizik (FRONTEX Risk Analysis Network)
GMDAC	Centrum pro analýzu globální migrace (Global Migration Data Analysis Centre)
HDP	Hrubý domácí produkt
IDMC	Centrum pro monitorování vnitřního vysídlení (International Displacement Monitoring Centre)
IOM	Mezinárodní organizace pro migraci (International Organization for Migration)
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NATO	Severoatlantická aliance (North Atlantic Treaty Organization)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OSN	Organizace spojených národů
TRNC	Severokyperská turecká republika (Turkish Republic of Northern Cyprus)
UNFICYP	Mírové jednotky OSN na Kypru (United Nation Peacekeeping Force in Cyprus)
UNHCR	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees)
USA	Spojené státy americké (United States of America)
USD	Americký dolar (United States dollar)

Seznam obrázků

Obrázek 1 Geografická poloha Kypru	8
Obrázek 2 Mapa rozdělení ostrova	13
Obrázek 3 Mapa tří hlavních migrační trasy do Evropy	27
Obrázek 4 Evidence ilegálního překročení hranic EU v roce 2021 a 2022	41

Seznam grafů

Graf 1 Počet migrantů na Kypru	38
Graf 2 Země původu imigrantů přicházejících na Kypr	39

Seznam tabulek

Tabulka 1 Imigrace na Kypr v letech 2000 až 2019	40
Tabulka 2 Žadatelé o azyl v zemích EU v letech 2015 a 2021	42

Obsah

ÚVOD.....	4
CÍLE A METODY PRÁCE	6
1. CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ OSTROVA KYPR.....	8
1.1. GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA.....	8
1.2. STÁTNÍ ZŘÍZENÍ.....	10
1.3. EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA	11
1.4. SEVEROKYPERSKÁ TURECKÁ REPUBLIKA.....	12
1.5. KYPERSKÝ SPOR.....	13
1.6. KYPR V EU.....	15
1.6.1. <i>Kypr po vstupu do EU</i>	17
2. CHARAKTERISTIKA POJMU MIGRACE	18
2.1. DEFINICE MIGRACE.....	18
2.2. DĚLENÍ MIGRACE	19
2.3. PŘÍČINY MIGRACE.....	20
2.4. DOPADY MIGRACE	21
2.4.1. <i>Ekonomické dopady</i>	22
2.4.2. <i>Sociální dopady</i>	23
2.4.3. <i>Ostatní dopady</i>	24
2.5. EVROPSKÁ MIGRAČNÍ KRIZE V ROCE 2015	24
2.6. SOUČASNÉ MIGRAČNÍ TRASY DO EU	26
2.6.1. <i>Východní středomořská trasa</i>	28
2.6.2. <i>Střední středomořská trasa</i>	29
2.6.3. <i>Západní středomořská trasa</i>	30
2.6.4. <i>Další cesty do EU</i>	31
3. MIGRACE NA KYPR.....	33
3.1. MIGRAČNÍ POLITIKA.....	34
3.1.1. <i>Přijímací centra na ostrově</i>	35
3.2. PŘÍČINY MIGRACE NA OSTROV	36
3.3. VÝVOJ MIGRACE NA KYPR	37
3.4. DOPADY MIGRACE NA KYPR.....	43
ZÁVĚR.....	47
BIBLIOGRAFIE.....	49

Úvod

Kyperská republika se na přelomu tisíciletí stala součástí Evropské unie a od tohoto významného milníku zaznamenala nebývalý ekonomický růst pramenící z výhod členství v EU. V minulosti čelilo toto území tlaku a nadvládě ze stran blízkých i vzdálených mocností, jejichž pozůstatky jsou na ostrově a obyvatelstvu patrné do dnešní doby. Během minulého století zažil tento malý ostrovní stát neklidné období při snahách o vyhlášení nezávislosti. Po jejím dosažení následoval ozbrojený konflikt mezi dvěma hlavními skupinami obyvatel, který vyústil v občanskou válku a následné rozdělení ostrova. Tento konflikt vedl k vysokému počtu vnitřně vysídlených osob v rámci nově vzniklých útvarů na území ostrova, a to oficiální Kyperské republiky na jihu a Severokyperské turecké republiky na severu, kterou však z mezinárodního společenství uznává pouze Turecko. Hlavní zainteresované strany v tomto tzv. Kyperském problému, tedy Řecko, Turecko a Velká Británie mají neustále vliv na dění na ostrově. Konflikt se podařilo částečně vyřešit až při zapojení OSN a vytvoření demarkační linie, která od roku 1974 odděluje dva nepřátelené celky na území ostrova - Kyperskou republiku, která je členem EU a severní Kypr, který je okupován tureckou armádou.

V roce 2004, při vstupu Kyperské republiky do Evropské unie, započala v jižní části ostrova, která je pod kontrolou oficiální vlády, ekonomická a politická transformace podle standardů EU, která vedla k nebývalému rozvoji a prosperitě, avšak okupovaná část ostrova se dostávala do stále většího úpadku a hluboké rozdíly mezi oběma státy jsou silně viditelné v mnoha rovinách. Politická situace na ostrově se ukázala být problematickou také v otázce pohybu osob přes linii vytvořenou OSN.

Při „Evropské migrační krizi“, která dosáhla vrcholu v roce 2015 a pokračuje i do současnosti, se stal Kypr alternativním cílem pro migranty na cestě do Evropy, jako jedna z větví východní středomořské migrační trasy. Kyperská republika během této krize zaznamenala velký počet ilegálního překročení hranic a žádostí o azyl, které dostalo Kypr do prvních příček v počtu imigrantů na počet obyvatel v rámci zemí EU. Počet imigrantů na ostrov vzrostl také po uzavření dohod mezi EU a Tureckem v roce 2016 omezujících migrační toky do EU. Následkem nich uvíznul velký počet osob na území Turecka a jako

alternativu využili trasu na Kypr. Po dosažení ostrova a překročení demarkační linie směrem na jih do Kyperské republiky a do EU se však většina migrantů nedostane dále do západní Evropy, jelikož Kypr není členem Schengenského prostoru.

V polovině roku 2019 evidovala Kyperská republika celkově 191 900 žádostí o azyl, což je počet odpovídající 16 % obyvatelstva na ostrově. Největší podíl osob žádajících o azyl jsou obyvatelé Tuniska, Egypta, Bangladéše a Sýrie. Kypr se snaží s tímto vysokým počtem žadatelů o azyl vypořádat, ale akce ze strany vlády nejsou dostatečné – od imigrační politiky a legislativy, která není pro přicházející imigranty přívětivá až po nedostatek kapacit v azylových centrech na ostrově a téměř neexistující integraci imigrantů.

Bakalářská práce je komponována do tří hlavních kapitol. Kapitola první se věnuje představení území ostrova, jeho zasazení v rámci regionu a EU. Součástí je také geografická charakteristika, politická situace a hospodářství na ostrově. Druhá kapitola se zaměřuje na definici a význam pojmu migrace v mezinárodním měřítku, ale také v rámci migrace do Evropy. Nastiňuje čtenářům druhy migrace, jaké jsou její příčiny a dopady na státy domovské, hostitelské, ale i tranzitní. V závěru se kapitola věnuje migračním trasám do EU, jejich vytíženosti, trasování, geografické poloze a skladbě migrujících osob. Poslední kapitola se věnuje přímo analýze migrace směřující na území Kyperské republiky, a to jakými způsoby političtí představitelé řeší vysoké počty imigrantů na ostrově, jak migrace dopadá na tento stát, a také porovnání počtů žadatelů o azyl během migrační krize a v současnosti.

Cíle a metody práce

Cílem práce je představit území ostrova Kypr v několika různých rovinách s hlavním zaměřením na problematiku migrace. Na úplném začátku charakteristika území ostrova, a to charakteristika geografická a přírodních podmínek, které vymezí polohu v rámci regionu a přiblíží osobitou tvář ostrova. Dále je důležité zmínit politickou a ekonomickou situaci na ostrově, která se v průběhu minulého století silně proměnila a bouřlivé dozvuky této proměny jsou patrné dodnes a určují identitu obyvatel ostrova.

V druhé kapitole je cílem podrobně objasnit význam a dělení pojmu migrace, co může vést obyvatele jednoho státu k tomu, aby se vydali na dlouhou a nebezpečnou cestu na území jiného státu, který je vzdálený i několik set kilometrů od jejich domova a jaké dopady může jejich cesta a příchod do nové země způsobit. Závěrem této kapitoly je představení migračních tras na území Evropského kontinentu, které zažily při vyvrcholení migrační krize v roce 2015 nápor migrantů a jsou plně využívány i dnes, na což je poukazováno v této práci. Migrační trasy a jejich alternativní větve, z nichž právě jedna vede na ostrov Kypr, jsou stále využívány a migrující obyvatelstvo nemá za cíl pouze země západní Evropy, jak by se mohlo zdát, ale i jiné státy společenství.

Ve třetí kapitole se práce věnuje přímo migraci týkající se Kypru, a to popisem migrační politiky, kterou zastává Kyperská republika. Důležité je také popsat hlavní příčiny migrace na ostrov, jak ostrov zasáhla migrační krize, a ze kterých států přichází na ostrov nejvíce migrantů.

Bakalářská práce se snaží odpovědět na tyto otázky:

- Jaké jsou příčiny migrace na Kypr?
- Jaké je postavení migrační trasy na Kypr ve srovnání s ostatními trasami do EU?
- Jak vysoké jsou počty migrantů na Kypru v porovnání s ostatními státy EU?

Metodou využitou ke sběru dat a informací při vypracování bakalářské práce byla metoda literární rešerše. Naprostá většina zdrojů byla v elektronické podobě. K vypracování první, teoretické části práce o migraci a její definici a rozboru byla použita literatura dostupná v Knihovně Univerzity Palackého v Olomouci a Moravské zemské knihovně v Brně. V části práce zaměřené na porovnávání dat a hodnot migrace na Kypr byly využity pouze elektronické zdroje. Mezi těmito zdroji najdeme mezinárodní organizace věnující se migraci jako Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), Mezinárodní organizaci pro migraci (IOM), International displacement monitoring centre (IDMC), Člověk v tísni, Organizace Evropské unie jako jsou Evropská komise, Evropská rada, Evropský parlament a Evropskou pohraniční a pobřežní stráž (FRONTEX).

1. Charakteristika území ostrova Kypr

1.1. Geografická charakteristika

Kypr je v rámci Středoziemního moře třetím největším ostrovem, toto místo zaujímá díky své rozloze 9 251 km² po italských ostrovech Sicílii a Sardinii. Přesné souřadnice polohy jsou 34° 33' - 35° 34' severní šířky a 32° 16' - 34° 37' východní délky, které nám udávají, že je ostrov situován ve východním Středomoří. Vzdálenost ostrova od pevniny je 60 km jižně od Turecka, 90 km západně od Sýrie a 300 km severně od Egypta. Ostrov měří na délku 240 km (východ-západ) a na šířku 100 km (sever-jih) (CIA, 2022).

Obrázek 1 Geografická poloha Kypru

Zdroj: (Maps Cyprus, 2022)

Terén ostrova je převážně hornatý. Na severním pobřeží se rozkládá vápencový hřeben Pentadaktylos s nejvyšším vrcholem Kyparissovounos (1 024 m n. m.) a na středozápadní části ostrova se nachází masiv Troodos tvořený vyvěřelinami s nejvyšší horou ostrova Mt. Olympus (1 953 m n. m.). Mezi oběma pohořími, v centrální části ostrova se rozléhá úrodná nížina Messaoria, ve které se nachází hlavní město Nikosie (Kartografie Praha, 2005).

Dalšími významnými městy na ostrově jsou Limassol, Larnaca, Paphos na jihu a Famagusta, Morphou a Kyrenia na severu. Pobřeží ostrova měří 648 km, na severu je převážně skalnaté, zatímco v jižní části je tvořena spíše písčnými plážemi. Kvůli geografické poloze a dalším faktorům je na ostrově nedostatek vody, řeky jsou zde pouze sezónní záležitostí (Kartografie Praha, 2005).

Podnebí na ostrově má typický mediteránní charakter s teplým suchým létem, vlhkou zimou, při které může ve vyšších polohách i sněžit a krátkým přechodným obdobím jara a podzimu, při kterých dochází k častým srážkám a náhlím změnám počasí. Díky kombinaci polohy a terénu jsou na ostrově velice vhodné podmínky pro zemědělství, orná půda zabírá téměř 11 % rozlohy ostrova a hornaté části jsou využívány pro živočišnou produkci (Embassy of Cyprus, 2022).

Podle ústavy Kyperské republiky jsou tři procenta z území ostrova vyčleněny pro britské vojenské základny pod jejich vlastní svrchovanou nekoloniální jurisdikci. Tyto vojenské základny Akrotiri a Dhekelia jsou řízeny zástupci britské vlády, avšak nejsou považovány za britské zámořské území s vlastními pravidly správy a jsou řízeny správcem jmenovaným ministerstvem obrany – velitelem britských sil Kypru (Stevens, 2008).

Kyperská republika je jediným mezinárodně uznávaným státním útvarům na ostrově. Kontroluje jižní část ostrova od nárazníkové zóny OSN, ale de iure drží suverenitu na 97 % území ostrova, s výjimkou britských vojenských základen. Skladba obyvatelstva v této části ostrova je tvořena převážně kyperskými Řeky, a to ze 77 % z celkového počtu obyvatel ostrova, kterých na ostrově žije 1 226 676. Do těchto dat jsou zahrnuti i křesťanské menšiny žijící v této části ostrova, které jsou vnímány jako samostatná etnika. Jedná se o etnikum Maronitů, Arménů a Latinů (Businessinfo.cz, 2019).

Převažujícím jazykem je řečtina, která tvoří společně s turečtinou úřední jazyky na ostrově. Podle údajů z kyperského statistického úřadu se naprostá většina obyvatel Kyperské republiky hlásí k východnímu ortodoxnímu křesťanství, tedy pravoslavnému náboženství. Kyperská církev je autokefální, nespadá pod žádného patriarchu a je vedena shromážděním biskupů (Encyclopedia Britannica, 2022).

1.2. Státní zřízení

Strukturu státní moci určuje ústava z roku 1960 a podle článku 179 ústavy představuje nejvyšší zákon Kyperské republiky. Ústava obsahuje ustanovení k zajištění rovnováhy moci mezi řeckými a tureckými komunitami na ostrově. Ústava Kyperské republiky jasně rozlišuje tři formy pravomocí, a to moc výkonnou, zákonodárnou a soudní (European justice, 2019).

Kyperská republika je demokracie s prezidentským systémem vlády s dělenými pravomocemi mezi výkonné, zákonodárné a soudní orgány. Po vstupu do Evropské unie se Kyperská republika stala plnohodnotným členem EU a podléhá tak evropskému právu. Podle judikatury Soudního dvora Evropské unie má právo EU přednost před vnitrostátním právem členského státu a i ústavou (European justice, 2019).

Výkonnou moc vykonává prezident Kyperské republiky, který je volen do pětiletého funkčního období občany staršími osmnácti let. Prezident je hlavou a předsedou vlády, vykonává výkonnou pravomoc prostřednictvím jedenácti členů Rady ministrů, které sám jmenuje do funkce. Rada ministrů je odpovědná za správu republiky, řídí a dohlíží na veřejné služby, zpracovává rozpočet a účty před jejich předložením sněmovně reprezentantů. Prezident má právo veta o rozhodnutích Rady ministrů a zákonech nebo rozhodnutích Sněmovny reprezentantů týkajících se zahraničních věcí, obrany nebo bezpečnosti. Ministři vykonávají výkonnou pravomoc v oblasti své působnosti (Council of Ministers, 2019).

Zákonodárnou moc vykonává Sněmovna reprezentantů (parlament Kyperské republiky). Členové jsou voleni na pětileté funkční období na základě volebního práva občanů starších osmnácti let. V době založení se sněmovna skládala z 50 členů, z nichž 70 % mělo být řeckých Kypřanů a 30 % tureckých Kypřanů. Na základě ústavní změny přijaté v roce 1985 byl celkový počet křesel zvýšen na 80, 56 křesel pro řecké Kypřany a 24 pro turecké Kypřany. Po odstoupení turecké strany od vlády v roce 1964 fungovala sněmovna pouze se svými řeckými kyperskými členy. Volební systém je tvořen poměrným zastoupením s počtem mandátů, který je v každém volebním obvodu stanoven zákonem. Volební obvody se shodují se správními obvody (European Commission, 2022).

Nezávislost soudců je určena ústavou a tradicemi soudnictví, které vychází z britského obecného práva. Soudci jsou členy soudní služby republiky a všichni kromě soudců Nejvyššího soudu jsou jmenováni Nejvyšší soudní radou, orgánem složeným ze soudců Nejvyššího soudu. Tento orgán odpovídá za jmenování, povýšení, převedení a disciplínu soudců. Soudci Nejvyššího soudu jsou jmenováni prezidentem republiky, podle tradice z řad soudců a na doporučení Nejvyššího soudu. Po jmenování nemůže být soudce odvolán, s výjimkou velmi výjimečných případů. Soudci Nejvyššího soudu vykonávají funkci až do věku 68 let. Soudci všech ostatních soudů odcházejí do důchodu ve věku 63 let. Ve všech soudech prvního stupně působí 85 soudců a v Nejvyšším soudu je soudců 13 (Government of Cyprus, 2020).

1.3. Ekonomická charakteristika

Kyperská republika jako malá ostrovní ekonomika s nízkým počtem obyvatel, a především minimální vlastní výrobou, je závislá na dovozu. Největší podíl na tvorbě hospodářství má terciální sektor, tedy služby tvoří až 80 % HDP země. V odvětví služeb dominují finanční a pojišťovací služby, obchod a cestovní ruch. Na ostrov každoročně přicestuje více než dva miliony turistů, což představuje trojnásobek množství v poměru k počtu místních obyvatel. Kyperské zahraničně-obchodní a finanční statistiky jsou poznamenány značným podílem reexportů a mezinárodními finančními transfery. Tento fakt je způsoben charakterem kyperské ekonomiky coby daňového ráje. Na Kypru je registrováno okolo 250 tisíc zahraničních společností, z důvodu přívětivé daňové politiky (Czech Trade, 2021; Northeastern University, 2021).

Kyperský dovoz se nejvíce opírá o ropné a zemědělské produkty. První místo mezi dováženými produkty zaujímají zpracované výrobky z ropy, které tvoří 26 % celkového dovozu na Kypr. Na dalších místech jsou léčiva, osobní a nákladní lodě, automobily a náhradní díly. Stejně jako u dovozu představují největší vývoz produkty z ropy (35 %, způsobeno velkým objemem reexportu). Kromě toho Kypr vyváží hlavně zlato, mléčné výrobky a elektroniku (Czech Trade, 2021).

Na území Kyperské republiky se nachází dvě zóny volného obchodu v přístavech Limassol a Larnaca, které jsou využívány primárně jako překladiště zboží. Tyto zóny podléhají předpisům Kyperské republiky a EU, ale fungují jako teritorium mimo celní

území EU, takže mimoevropské zboží, které je v těchto zónách umístěno, není zatíženo dovozním clem, DPH nebo spotřební daní. Jediným omezením je, že zboží musí být striktně prodáno mimo oblast EU (Czech Trade, 2021).

1.4. Severokyperská turecká republika

Severní Kypr, oficiálně Turecká republika Severního Kypru (TRNC) je politický útvar nacházející se na severní straně ostrova od nárazníkové zóny OSN. Republika byla vyhlášena Turky 15. listopadu 1983, několik let po začátku okupace tohoto území tureckou armádou, která na ostrov vtrhla po státním převratu v roce 1974. Toto území uznává pouze Turecko a mezinárodním společenstvím je stále považováno za součást Kyperské republiky (Encyclopedia Britannica, 2022).

Turečtí Kypřané představují 18 % z celkového počtu obyvatel na ostrově, bez započítání příslušníků turecké armády. Velmi početnou skupinu obyvatel tvoří zahraniční studenti. Náboženství převažující v TRNC je stejně jako v Turecku sunnitský islám (Businessinfo.cz, 2019).

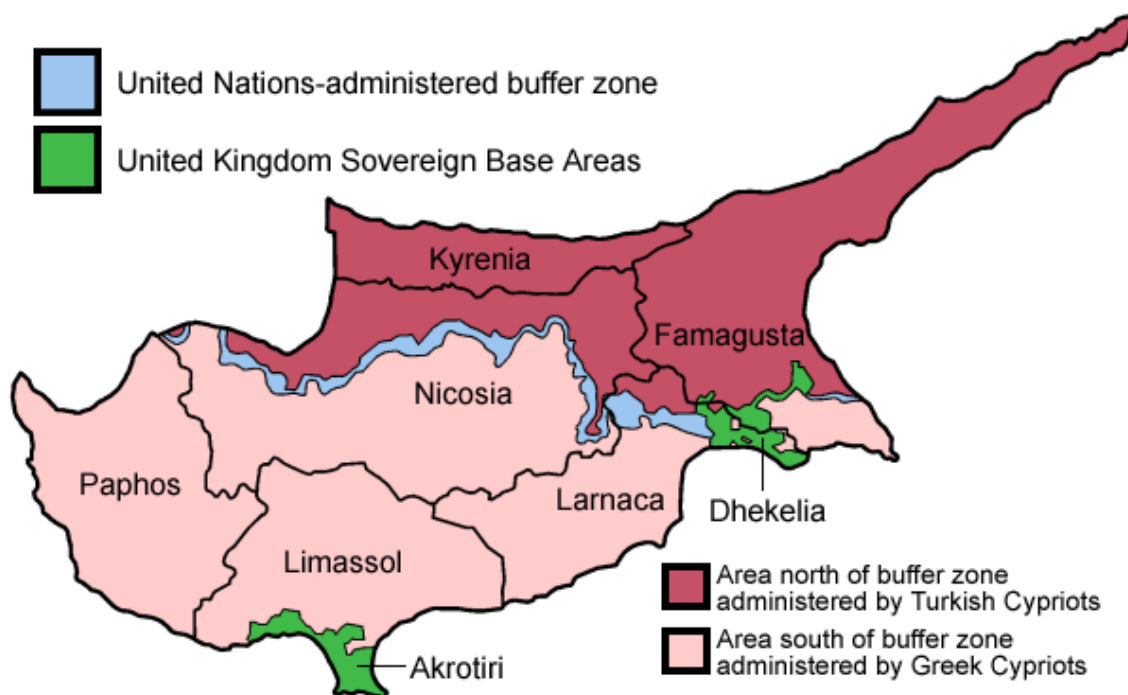
Politický systém vychází z původního předešlého státního útvaru. Jedná se tedy o poloprezidentskou demokratickou republiku, kde prezident reprezentuje hlavu státu a je volen na pětileté funkční období. Zákonodárnou moc vykonává parlament neboli shromáždění republiky, které se skládá z 50 členů a nachází se taktéž na v hlavním městě ostrova Nikosii. Vzhledem k izolaci TRNC od zbytku mezinárodního společenství a silným vazbám má Turecko vysokou úroveň vlivu v místní politice (Kulturus, 2005).

Ekonomická situace je na rozdíl od jižní části ostrova velice špatná. Vlivem turecké invaze v roce 1974 došlo k silnému ochlazení obchodních vztahů a vazeb na zahraniční trhy, což mělo silně negativní dopad na ekonomickou situaci obyvatelstva a na stěžejní sektory jako zemědělství a cestovní ruch. Silné politické i ekonomické vazby na Turecko vedly k ekonomické spolupráci, kdy díky společné měně (turecké liře) a nekonkurenceschopnosti ekonomiky TRNC se stala závislá na pomoci a půjčkách, což se promítá i v exportu, který tvoří do Turecka přes 60 %. Turecko zaslalo v letech 1990-1997 na pomoc Severokyperské turecké republice přes 700 milionů USD (Košťál, 2004).

1.5. Kyperský spor

„Kyperský konflikt se ukázal být jedním z nejvíce bezvýhodných politických problémů poslední doby. Jádro problému tkví v přehnané nedůvěře a politické rivalitě mezi oběma komunitami“ (Dundas, 2004).

Obrázek 2 Mapa rozdělení ostrova

Zdroj: (MapSof, 2022)

Spory mezi obyvatelstvem ostrova sahají hluboko do historie, během které Kypr přecházel pod kontrolu mnoha říší. Důležitým bodem zlomu byla v roce 1571 nadvláda Osmanské říše, která vedla k masivní migraci tureckého obyvatelstva na území ostrova. Pod touto nadvládou Kypr setrval až do roku 1878, kdy přešel pod správu Velké Británie v rámci obranné aliance mezi Tureckem a Velkou Británií. Definitivním koncem turecké kontroly na ostrově se staly smlouvy ze švýcarského Laussane v roce 1923, po kterých se ostrov stal oficiálně britskou kolonií (Education Encyclopedia, 2022).

Během 50. let ve společnosti začalo sílit hnutí s důrazem na sebeurčení a boj za nezávislost ostrova na Velké Británii. Obě etnické skupiny na ostrově však měly silně odlišné názory a představy, kterým směrem se bude mladý nový stát ubírat. Cílem kyperských Řeků byla touha o začlenění do ostrovní unie s Řeckem, tzv. *enosis*.

Naopak cílem druhého etnika, kyperských Turků, bylo rozdělení ostrova na řeckou a tureckou část, tzv. *taksim* (Ker-Lindsay 2005). Odlišný pohled na směřování Kypru mělo i Řecko (*enosis*) a Turecko (*taksim*). Na přelomu 50. a 60. let si aktéři zainteresovaní v tomto sporu začali uvědomovat, že z pohledu mezinárodní situace, jelikož byli členy NATO ani z důvodů dění na ostrově, kde hrozil ozbrojený konflikt, není možné využít přístup *enosis* ani *taksim*. Roku 1959 došlo k setkání premiérů Řecka a Turecka, na které navazovala konference v Londýně. Výsledkem jednání byly tzv. Curyšsko-londýnské dohody, které položily právní základnu pro nově vzniklý stát – Kyperskou republiku (Hradečný 2000).

Po krátkém období relativního klidu se v roce 1963 na ostrově opět objevily vážné spory ohledně sdílení moci vzhledem k nové ústavě vypracované na základě Curyšsko-londýnských dohod, která zvýhodňovala kyperské Turky v poměrném zastoupení ve vládních institucích. I když turecká menšina na ostrově čítala přibližně 18% populace, přesto získala právo na 30% obsazení všech křesel v jednokomorovém kyperském parlamentu a možnost právo veta v některých záležitostech, jako například v zahraničních a bezpečnostních otázkách (Hradečný 2000).

Vláda kyperských Řeků v čele s prezidentem, arcibiskupem Makariosem se pokusila situaci na ostrově vyřešit pozměněním ústavy, a to redukcí zastoupení a eliminováním možností turecké menšiny v některých státních záležitostech. Tyto návrhy však byly vetovány tureckou stranou a po těchto pokusech následně spory přerostly v boje. Nejdříve v hlavním městě Nikosii a postupně se rozšířily po celém ostrově. V reakci na tuto vyostřenou situaci rozhodla 4. března 1967 OSN o ustanovení mírové mise na ostrově, která měla napomoci k obnovení právního řádu a návratu ke standartním podmínkám. Přestože původně měla mise trvat tři měsíce, mírové jednotky UNFICYP (*United Nation Peacekeeping Force in Cyprus*) jsou na Kypru přítomné dodnes (Lindley 2007).

V 70. letech došlo k bouřlivým politickým změnám v Řecku, které měly vážný dopad i na vládu Kyperské republiky a opět se do popředí dostal pojem *enosis*. Na tuto situaci reagovalo Turecko invazí, která započala 20. července 1974 s cílem ochránit tureckou menšinu na ostrově (Theophanous 2004). Invaze a následná okupace severní části ostrova měla za výsledek pád režimu v Řecku a kyperské vlády.

Na tento krok Turecka navazovala mezinárodní jednání všech zúčastněných stran v Curychu a Londýně. Jednání nicméně skončila bezvýsledně z důvodu nekompromisního přístupu Turecka. Na tento diplomatický neúspěch navázala druhá turecká invaze, jejímž výsledkem byla okupace 37 % území ostrova a přesídlení 250 tisíc obyvatel v rámci dvou nově vzniklých etnicky homogenních oblastí oddělených nárazníkovou zónou OSN, tzv. zelenou linií. Jižní část ostrova setrvala pod kontrolou oficiální vlády Kyperské republiky a v severní části ostrova byla vyhlášena Severokyperská turecká republika (Ker-Lindsay 2005).

1.6. Kypr v EU

Snahy o zapojení Kypru do evropské integrace sahají do 70. let, kdy kyperská vláda uzavřela asociační dohodu o přidružení k Evropskému hospodářskému společenství, která vešla v platnost roku 1973. Dohody s EHS měly za cíl připravit postup k realizaci a následnému vytvoření celní unie vedoucí k obchodní, finanční a technické spolupráci (Makrides, 2002).

Kroky směřující ke vstupu Kyperské republiky do tehdejších Evropských společenství vyvolaly rozhořčení na straně severokyperských Turků, jelikož tehdejší přístupová jednání, která zahrnovala území celého ostrova, s nimi nebyla předem konzultována. Shromáždění rady ministrů ES nebralo ohled na odpor a námitky ze strany severního Kypru a žádost postoupilo na posuzovací řízení komisi, která následně vydala prohlášení, že je Kyperská republika vhodným kandidátem pro členství v Evropské unii. Ovšem komise vyjádřila požadavek týkající se Kyperské otázky s doporučením k usmíření obou etnických komunit na ostrově a ultimátem do roku 1995. V případě pokračujícího konfliktu by byla žádost o členství v EU znovu přezkoumána (Hradečný, 2000).

Ačkoli nedošlo k doporučenému vyřešení situace, žádost byla skutečně v roce 1995 podána k dalšímu přezkoumání, které nicméně i přes přetrvávající konflikt navrhlo zařazení Kypru do dalšího rozšíření EU. Velký podíl na tomto rozhodnutí mělo zejména Řecko, které využilo principů v rámci přijímání rozhodnutí v EU a uvolnilo blokování vytvoření celní unie s Tureckem výměnou za přijetí Kyperské republiky do EU.

Směřování k připojení Kyperské republiky nadále rezonovalo v severokyperské komunitě, která jako reakci vydala deklaraci, v níž tvrdila, že vstup Kypru do Evropské unie by byl protiprávní. Vláda Kyperské republiky oponovala vydáním dokumentu, ve kterém uváděla, že na základě Curyšsko-londýnských dohod z roku 1960 ani kyperské ústavy nejsou žádné právní zábrany připojení Kypru do EU. Tento dokument a vyjádření v něm přijala i Evropská unie, na jehož základě bylo v roce 1997 v Lucemburku rozhodnuto o zahájení přístupových rozhovorů s Kyperskou republikou a dalšími zeměmi, které se měly v nadcházející vlně připojit k Evropské unii (Makrides, 2002).

Blížící se vstup do EU nakonec vedl k jednání mezi představiteli komunit na ostrově. Konečným řešením dlouhodobého konfliktu a znovusjednocením Kypru se měl stát tzv. Annanův plán vytvořený tehdejším generálním tajemníkem OSN Kofi Annanem. Tento návrh vznikl od roku 2002 a byl několikrát přepracován, ale kvůli nátlaku veřejnosti mezinárodních aktérů se nakonec obě strany na ostrově v roce 2004 shodly na konečné podobě a spolupráci. Annanův plán byl soubor základních principů a dohod mezi kyperskými Řeky a Turky. Mělo dojít k vytvoření sjednocené Kyperské republiky, která měla být formou bi-zonální federace inspirovanou Belgií a Švýcarskem. Dokument také udával poměrové zastoupení obou komunit v státních orgánech, snížení přítomnosti řeckých a tureckých vojenských sil na území ostrova a podmínku o pohybu severokyperské turecké komunity do jižní části ostrova, ze které byla valná většina obyvatel nuceně vysídlena po rozdělení ostrova v roce 1974 (Sozen, 2007).

Vyvrcholením aktivit směřujících ke znovusjednocení ostrova bylo 24. dubna 2004 celostátní referendum, jehož volební účast přesáhla 85 % v obou částech ostrova. Nicméně výsledek, který byl do značné míry ovlivněn silnou protikampaní ze strany kyperských Řeků, zněl jasně proti sjednocení ostrova. I přes tento výsledek vstoupil Kypr 1. května 2004 do Evropské unie. Ostrovní stát tedy vstoupil do EU rozdělený, ale podle přístupových smluv se součástí unie stalo celé území ostrova. Evropská legislativa (*aquis communautaire*) se vztahuje pouze na jižní část ostrova, ale nárazníková zóna OSN rozdělující ostrov se nestala vnější hranicí EU a přechod je možný při předložení dokladu totožnosti (Šlachta, 2007; Attalides, 2014).

1.6.1. Kypr po vstupu do EU

V přístupových jednání se Kypr zavázal k přijetí eura jako oficiální měny. V únoru 2007 podala Kyperská republika oficiální žádost o připojení k eurozóně. Evropská komise žádosti o tři měsíce později vyhověla na základě splnění podmínek ze strany Kypru a po následném projednání a schválení evropskými orgány vstoupil Kypr do eurozóny 1. ledna 2008. Euro je ovšem oficiální měnou pouze na území pod kontrolou Kyperské republiky. TRNC má jako oficiální měnu stále tureckou liru (European Commission, 2007).

Kyperská republika není součástí schengenského prostoru pro volný pohyb osob a zboží. Na území pod kontrolou oficiální vlády sice je aplikován bezvízový vstup pro občany ze zemí EU. Odlišná situace nastává v případě občanů ze severní části ostrova (TRNC), kteří musí zažádat o vydání pasu Kyperské republiky, pokud chtějí využít výhod, které přináší členství ostrova v Evropské unii. Kypr je v současnosti žadatelskou zemí o přidružení do schengenského prostoru, ale žádost o plné členství je aktuálně pozastavena (Euroskop, 2022).

Kyperská republika je dle evropské legislativy zastoupena v klíčových institucích EU. V Evropském parlamentu je ostrov zastoupen 6 europoslanci, kteří byli demokraticky zvoleni v posledních volbách do Evropského parlamentu v roce 2019. Kypr se také prostřednictvím svých ministrů účastní pravidelných zasedání v rámci Rady Evropské unie. Principem v Radě EU je tzv. rotující předsednictví, kterého se ujímá každá členská země po období 6 měsíců, kdy může zásadně ovlivnit směřování EU. Kyperská republika předsedala této radě v období od července do prosince roku 2012. Při Evropské komisi zastupuje Kypr eurokomisařka Stella Kyriakidesová v oblasti bezpečnosti potravin a zdravotnictví (European Union, 2022).

2. Charakteristika pojmu migrace

2.1. Definice migrace

Pojem migrace můžeme nejnadhěji definovat jako pohyb osob neboli obyvatel, přecházení a stěhování z jedno regionu nebo země do jiného. Migrace obyvatel může probíhat v rámci jednoho státu nebo na mezinárodní úrovni. Jedná se o prostorovou formu pohybu. S pohybem obyvatelstva úzce souvisí také pojem mobilita. Definice mobility je však jakýkoliv pohyb osob s různou pravidelností, směrem, vzdáleností a účelem. Samotná migrace je označení pojmu mnohem více specifického, který souvisí s dlouhodobější změnou trvalého bydliště (Palát, 2014).

Evropská komise definuje pojem migraci takto: „*V globálním kontextu pohyb, osoby bud' přes mezinárodní hranici (mezinárodní migrace), nebo v rámci státu (vnitřní migrace) po dobu delší než jeden rok, bez ohledu na příčiny, dobrovolná nebo nedobrovolná, a na použité prostředky, pravidelné nebo nepravidelné, použité k migraci*“ (European Commission, 2022).

Česká republika dle MVČR hovoří o migraci jako „*přesunu jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. S ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje. Migrace může být krátkodobá, dlouhodobá, trvalá i opakovaná (cirkulární)*“ (MVČR, 2022).

Migrace je tématem silně otřásající společností napříč Evropou i světem. Málokteré téma dokáže takto rozdělit národní vlády i samotné obyvatelstvo. Tato problematika se totiž sině dotýká tří základních charakteristik svrchovaného národa, a to národní identity, národnostního složení a státních hranic. I přes to, že je migrace z historického hlediska silně zakořeněna v lidské společnosti a byla přirozenou součástí lidského života. Obyvatelstvo nespokojené s životem na daném území, ať z důvodu nefunkčnosti státu, z důvodu politické situace v zemi nebo kvůli špatným životním podmínkám odjakživa odcházelo za lepším životem. Celá dnes vyspělá Evropa v průběhu své bouřlivé historie zažila nespočet stěhování celých národů (Klaus, 2015).

Pojem migrant je dle organizace IOM při OSN definován následovně: „zastřešující pojem, který není definován v mezinárodním právu, odrážející běžné laické chápání osoby, která se z různých důvodů dočasně nebo trvale odstěhuje z místa svého obvyklého pobytu, ať už v rámci země nebo přes mezinárodní hranici. Tento termín zahrnuje řadu dobře definovaných právních kategorií osob, jako jsou migrující pracovníci; osoby, jejichž konkrétní druhy pohybu jsou právně definovány, jako je pašování migrantů; stejně jako ti, jejichž status nebo způsob pohybu není specificky definován mezinárodním právem, jako jsou mezinárodní studenti“ (IOM, 2019).

Důležitými pojmy z hlediska migrace jsou definice osob, které se rozhodly nebo byly donuceny opustit své bydliště. Ve společnosti nejvíce skloňovaným termínem je označení migrant, které ukazuje na skutečnost, že se daná osoba narodila nebo dlouhodobě pobývala v jiné zemi. Migranta lze definovat jako osobu, která se dobrovolně rozhodla opustit své původní bydliště, nejčastěji k tomuto rozhodnutí vedou špatné životní podmínky v domovském státě nebo jeho špatná správa či přírodní faktory ovlivňující obyvatelnost daného místa. V těchto případech hovoříme o migrantech ekonomických, politických a nově i environmentálních. Tyto důvody nicméně nejsou vnímány ve vztahu k uprchlíkovi jako důvod k udělení azylu. Na rozdíl od migranta, uprchlík opouští svůj domovský stát z důvodů přímo životu nebezpečným nebo jinak s životem neslučitelným, kterými je donucen překročit státní hranice s vidinou bezpečí v okolních či vzdálenějších státech (Člověk v tísní, 2022).

2.2. Dělení migrace

Základní dělení migrace se skládá z migrace vnější a vnitřní. Při migraci vnější neboli mezinárodní dochází k dlouhodobému či trvalému, ale také i krátkodobému přesunu obyvatel, jednotlivců nebo celých skupin přes státní hranice země. Naopak vnitřní migraci lze chápat jako pohyb obyvatelstva na území daného státu. Další kategorií při dělení tohoto pojmu je dobrovolná a nucená migrace. Dobrovolnou migrací se rozumí pohyb obyvatel z původního místa bydliště z vlastních příčin a důvodů. Tito lidé vydávající se na cestu jsou si většinou vědomi toho, že tyto cesty jsou velice komplikované a náročné. Na nucenou migraci se vydávají především obyvatelé, kteří jsou k vysídlení donuceni konflikty ve své zemi nebo zhoršujícím se podmínkám.

Pod kategorií dobrovolné migrace můžeme zařadit ovlivňující faktory jako inovační, pracovní, řetězovou a neimigrační. Posledním a nejvíce skloňovaným dělením migrace v minulých letech nejen v Evropě, ale i například v USA je migrace legální a nelegální (Palát, 2013).

Obecně platí, že na migraci a její problematiku existuje v odborných i laických sférách mnoho úhlů pohledů a výkladů. Migrace tedy nemusí být vždy jednoznačná a zapadat přesně do jedné dané definice. I při zmíněné dobrovolné migraci můžeme najít určitý podtext násilí nebo vynucené opuštění domoviny (BBC, 2022).

2.3. Příčiny migrace

Důvody, které vedou obyvatelstvo k opuštění svého původního bydliště se označují jako push-pull faktory. Vychází z teorie německo-britského geografa E. G. Ravensteina, který zformuloval na konci 19. století jednu z nejpoužívanějších teorií ve vztahu k migraci, a to tzv. zákony migrace („*laws of migration*“) (Ravenstein, 1889). Podle těchto zákonů lze vysvětlit příčiny a důvody k migraci. Za push faktory lze považovat negativní podmínky, které vedly k opuštění původního místa bydliště. Mezi hlavní push faktory patří především ekonomicko-demografické, sociálně-politické a environmentální podmínky v daném státě. Naopak pull faktory jsou lákavé a příznivé podmínky v cílovém státě, mohou to být například příležitosti na trhu práce, vyspělé zdravotnictví, politická svoboda a bezpečnost či příznivější klimatické podmínky (Castles, 2009).

V oblasti migrace se v posledním desetiletí nově objevil pojem environmentální migrace. Tato kategorie migrace označuje osoby vysídlené z důvodů klimatických změn nebo náhlých přírodních katastrof. Tyto faktory se dělí na environmentální procesy a události. Skupina událostí zahrnuje náhlé a ohrožující hrozby, jako jsou hurikány a tajfuny, bouře a monzunové deště. Zmíněné děje v kategorii události donutí obyvatelstvo k opuštění svých domovů nejrychleji. Naopak soubor procesů jsou pomalé a dlouhotrvající změny prostředí, mezi které patří nárůst hladiny světových oceánů, rozšiřující se desertifikace, degradace zemědělské půdy a snižující se zásoby pitné vody spolu s nedostatkem potravin.

Zvyšování hladiny oceánu povede v budoucnosti k masovému vysídlení obyvatelstva z důvodu lokace nejhustěji obydlených oblastí na světě v pobřežních oblastech a deltách velkých řek. Tyto nejohroženější oblasti se nacházejí především v rozvojových a chudých zemích, na které jsou tyto dopady mnohem vážnější vzhledem k ekonomické situaci (AMO, 2018).

Organizace Global Migration Data Portal při IOM se k fenoménu environmentální migrace vyjadřuje takto: „*kvantifikace environmentální migrace je náročná vzhledem k četným hnacím motorům takového pohybu, souvisejícím metodickým problémům a nedostatku standardů pro sběr dat. Existují určité kvantitativní údaje o vysídlení populace v rámci země a v menší míře přes hranice kvůli přírodním rizikům. U migrace v důsledku pomalu nastupujících environmentálních procesů, jako je sucho nebo vzestup hladiny moří, je však většina existujících údajů kvalitativních a založených na případových studiích, s několika srovnávacími studii. Zatímco mezery v datech přetrvávají, metodologie výzkumu se neustále zdokonalují*“ (GMDAC, 2021).

Definice osob migrujících z důvodu environmentálních dopadů v prostředí, taktéž podle organizace IOM: „*Environmentální migranti jsou osoby nebo skupiny osob, které jsou převážně z důvodů náhlé nebo postupné změny prostředí, která nepříznivě ovlivňuje jejich život nebo životní podmínky, nuceni dočasně nebo trvale opustit své domovy, a kteří se pohybují buď v rámci své země, nebo v zahraničí*“ (IOM, 2007).

2.4. Dopady migrace

Z důvodů uvedených v kapitole příčiny migrace lze předpokládat, že valná většina migrujících osob má jako cílovou destinaci zemi s lepší ekonomickou situací a životními podmínkami. Příchod do takové země pro migranta bude mít pozitivní dopad jako například více možností na pracovním trhu, lepší platové ohodnocení a s tím spojenou vyšší ekonomickou úroveň. Na sociální úrovni mohou migranti profitovat z bezpečnosti v daném státě, vyšší míry svobody, přístupu ke zdravotní péči nebo bezplatnému vzdělání. Jako negativní dopad na migranta může působit odloučení od rodiny a komunity, překážky spojené s odlišným jazykem a kulturou. Ze strany společnosti se může setkat s nenávisnými projevy, rasismem a s tím spojenou neschopností začlenit se do společnosti či získat zaměstnání (De Jong, 2002).

V rovině států, které se potýkají s emigrací nebo imigrací, je možné sledovat ekonomické a sociální dopady pomocí různých ukazatelů a faktorů. V rámci ekonomické migrace se jedná o vývoj zaměstnanosti, vývoj HDP, ekonomické uspořádání obyvatelstva či úroveň vývoje podnikání. Sociální ukazatele naopak pojímají kriminalitu, sociální začlenění nebo sociální problémy a úroveň vzdělání. Neméně důležité jsou dopady na demografické složení obyvatelstva jak v domovské, tak i v cílové zemi. Dopady migrace se různí také z hlediska kvalifikace nebo nekvalifikace migrantů (Papademetriou, 1987).

2.4.1. Ekonomické dopady

Mezi nejvíce diskutované dopady ekonomické migrace z pozitivního hlediska patří růst HDP a nárůst ekonomicky aktivního obyvatelstva. Imigranti přispívají ekonomice tím, že zvyšují kupní sílu, spotřebovávají produkty a služby, odvádí daně a platí nájem (Pošta, 2015).

Imigrace může zvyšovat ekonomickou aktivitu v daném státě. Pokud jde o nekvalifikované migranty, jsou ochotni přijmout a vykonávat zaměstnání s nižší úrovní kvalifikace, v horších pracovních podmínkách nebo pracovní pozici, která má nízké postavení ve společnosti. Z toho vyplývá, že nárůst imigrace snižuje nedostatek zaměstnanců a zaplňuje díry na trhu práce v neatraktivních oborech, jako například stavebnictví, gastro nebo úklidové služby. Naopak výhodou u kvalifikovaných imigrantů je fakt, že cílový stát nemusel před příchodem vynakládat žádné prostředky na jejich sociální zabezpečení, výchovu či vzdělání a jejich přítomnost ve významných odvětvích může významně povzbudit produkci nových pracovních pozic a hospodářský růst (Pošta, 2015).

Druhou stranu tvoří negativní dopady migrace na ekonomiku v cílové zemi. V současnosti hojně diskutovaným tématem jsou hospodářské a sociální náklady a celkový přínos migrace na pracovní trh. Různé názory se střetávají především v otázce, zda imigrace skutečně přispívá k růstu HDP a zda má pozitivní dopad na snižování nezaměstnanosti. Zastánci negativního postoje k migrace často argumentují, že u migrantů je vysoká pravděpodobnost nezaměstnanosti v případě, že nejsou dostatečně kvalifikováni na aktuální poptávku na pracovním trhu.

U nekvalifikovaných imigrantů roste případnost nezaměstnanosti a nižší ekonomické aktivity, což může mít ve výsledku negativní dopad na míru nezaměstnanosti a způsobit zátěž na sociální systém v hostitelském státě (Palát, 2015).

V případě, že imigranti plánují zůstat v nové zemi natrvalo, toto rozhodnutí obvykle vede k následné migraci celé rodiny. Tento úkaz může vést k dalšímu zatížení sociálního systému v mnoha ohledech jako je zdravotnictví, školství, bezpečnost a bydlení. Důležité náklady jsou spojené s integrací migrantů, která má předcházet právě negativním sociálním dopadům, jako zmíněná nezaměstnanost. Určité dopady můžeme vidět i na trhu s nemovitostmi, a to především ve velkých městech, kam migranti obvykle putují. Nárůst poptávky tlačí ceny směrem vzhůru, což vede k vyšším výdajům a následné mzdové inflaci (Palát, 2015).

2.4.2. Sociální dopady

Sociální nebo též sociálně-kulturní dopady migrace jsou relativně sporným tématem v oblasti migrace a jsou hůře identifikovatelné. I přes to můžeme tvrdit, že migrace osob kvalifikovaných přináší v tomto ohledu pozitivní výsledky, například kulturní obohacení, technologický rozvoj a zvýšení přírůstku obyvatel. Naopak migrace osob nekvalifikovaných působí pozitivně v oblastech jako stavebnictví a jiné dělnické profese. Spíše negativně může působit v oblastech jako kriminalita a vznik vyloučených lokalit na okraji společnosti.

V případě emigrace kvalifikovaných osob dochází v domovském státě k výše zmíněnému fenoménu tzv. brain drain (česky odliv mozků), což lze bezesporu považovat za negativní dopad migrace v zemi původu. Odchod kvalifikovaných pracovních sil ze země a pracovního trhu má za výsledek poškození důležitých ekonomických odvětví, jako například průmyslu nebo stěžejních organizací. Častými skupinami obyvatel, které mohou emigrovat do zahraničí, jsou lékaři a zdravotnický personál, inženýři, vědci a odborníci z finančního sektoru (Investopedia, 2021).

2.4.3. Ostatní dopady

Demografický vývoj může být považován za další důležitý faktor v migraci. Ekonomicky vyspělé země, především země Evropské unie a Spojené státy americké, se potýkají se závažným problémem stárnutí své populace. Výrazné prodloužení délky života spolu s klesající mírou porodnosti vedou k rozsáhlému úbytku ekonomicky aktivního obyvatelstva, s tím je spojené oslabení produkčních kapacit v ekonomice a neposlední řadě závažné zvýšení tlaku na sociální a zdravotnický systém (Palát, 2015).

Imigrace má významný vliv na umělý populační přírůstek, převážně z důvodu, že nejčastěji migrují mladí lidé v produktivním věku. Kromě umělého přírůstku má migrace vliv i na přirozený přírůstek obyvatelstva. Důvodem je celková míra porodnosti, která je u migrantů zpravidla vyšší, než je tomu u primárního obyvatelstva. Avšak tato praxe není v dlouhodobém měřítku udržitelná, neboť příchozí imigranti postupně přijímají chování a trendy v původní společnosti. Je prokázáno, že v nastupujících generacích klesá míra porodnosti směrem k hodnotám daného státu (Palát, 2015).

2.5. Evropská migrační krize v roce 2015

Migrační krize do Evropské unie, známá také jako Evropská uprchlická krize, byla obdobím kritické humanitární situace, která vyvrcholila v roce 2015, kdy došlo k nekontrolovatelnému nárůstu uprchlíků, žadatelů o azyl a dalších migrujících osob, kteří se do EU dostávali přes migrační trasy ve Středozeří. K prosinci roku 2015 se do Evropy dostalo více než 1 milion lidí, z čehož přibližně 942 400 zažádalo o politický azyl. Odvrácenou stranou této migrační krize je ztráta přes 4 000 lidských životů při snaze překročit Středozemní moře (BBC, 2016).

Migrační vlna v roce 2015 byla způsobena dlouhým nestabilním obdobím ve státech Blízkého východu jako Afghánistán, Irák a Sýrie. Ozbrojené konflikty a jejich následky měly tragické dopady na životy místních obyvatel, kteří byli následně donuceni uprchnout ze svých domovů a vydat se na cestu do Evropy s vidinou lepšího života. V roce 2014 vydal Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) upozornění na nárůst migrace ze zemí zasažených konfliktem v Africe a blízké Asii. Data vydaná touto organizací ukázala, že jen ze tří států – Afghánistánu, Somálska a Sýrie emigrovalo na sedm milionů obyvatel, z nichž většina skončila v okolních zemích.

Německo, Itálie, Švédsko a Francie se v rámci Evropské unie staly cílovou zemí pro 62 % uprchlíků, kteří si podali žádost o azyl. Mezi země s největším počtem úspěšných žádostí o azyl patří Německo, Francie, Velká Británie, Belgie a Bulharsko (Euractive, 2015; Eurostat, 2022).

Na svém vrcholu v roce 2015 se novou alternativní a oblíbenou trasou do Evropy stala balkánská migrační trasa přes Turecko a Řecko. Význam této trasy stoupl v důsledku občanské války a vízové politiky v Libyi, která byla původně oblíbenou zemí transferu do EU, ale po pádu Kaddáfího režimu v roce 2011 prakticky přestala být průchodná kvůli komplikacím a ozbrojenému konfliktu (Idnes.cz, 2015).

Celkový počet přicházejících migrantů na území EU je těžko odhadnutelný a data se liší podle jednotlivých organizací, jelikož se nedá přesně vyhodnotit každé překročení mezinárodní hranice. Nicméně v roce 2015 uvádí nejvyšší počet zdokumentované nelegální migrace do EU agentura Frontex neboli Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž, a to 1,83 milionů osob. Do těchto dat jsou zahrnuti migranti přicházející severní a východní trasou. Samotná agentura ovšem přiznává, že v rámci získávání dat v 31 státech pomocí systému FRAN (Frontex Risk Analysis Network), mohou být hodnoty zkreslené z důvodu opakovaného započítání osob nejdříve na vnějších hranicích EU a poté na hranicích uvnitř schengenského prostoru. Agentura UNHCR při OSN eviduje celkový počet podaných žádostí o azyl v Evropě, které podalo přes 1,62 milionu žadatelů. Evropský statistický úřad (Eurostat), který zaznamenával výhradně žádosti o azyl podané do listopadu 2015 zaznamenal 1,23 milionu žádostí. Mezinárodní organizace OSN pro migraci (IOM), která se věnovala pouze migračnímu proudu vedoucímu přes střední a východní středomořskou trasu, čerpající data z jednotlivých států a humanitárních organizací zaznamenala překročení hranic v 1 084 635 případech. IOM následně po analýze dat deklarovala, že mezi jedním milionem uprchlíků tvořili více než polovinu muži a přibližně 40 % ženy a děti (Aktuálně.cz, 2015; Eurostat, 2022; IOM, 2016).

Evropská komise v roce 2019 vydala podkladový dokument pro členy Evropského parlamentu na podporu migrace, kde píše mimo o migrační krizi takto: *„Rekordní migrační tok do EU, kterého jsme byli svědky v letech 2015 a 2016, polevil do konce roku 2017 a 2018. Aby však byla schopná realizovat to, co Komise nazývá účinnou, spravedlivou a stabilní migrační politikou EU do budoucna, sahá EU, která je založena na Smlouvách a dalších právních a finančních nástrojích, po okamžitých i dlouhodobých opatřeních. Je pravděpodobné, že Evropa díky své geografické poloze, ale i pro svou reputaci jako příklad stability, štedrnosti a otevřenosti v době stále častějších mezinárodních i vnitrostátních sporů, změny klimatu a celosvětové chudoby, bude i nadále představovat ideální útočiště pro žadatele o azyl a migranty. To se také odráží na zvyšující se částce, flexibilitě a rozmanitosti financování EU v oblasti migrace a azylových politik jak v rámci současného a budoucího rozpočtu EU, tak i mimo něj“* (EPRS, 2019).

2.6. Současné migrační trasy do EU

Středomoří bylo vždy považováno za vstupní bránu na evropský kontinent. Díky své geografické poloze a podmínkám bylo v průběhu historie, ale i současnosti hojně využíváno migranty a uprchlíky z oblastí Afriky a Blízkého východu. Nápor na jednotlivé migrační trasy do Evropy se kontinuálně mění a vyvíjí v souvislosti s mnoha faktory. Mezi tyto faktory patří například aktuální situace v domovských státech, azylová a migrační politika v zemích tranzitních nebo cílových, roční období či aktivita pašeráků a převaděčů. V současnosti lze ve Středozeří označit tři hlavní migrační cesty, a to východní středomořskou trasu, centrální středomořskou trasu a západní středomořskou trasu. V reakci na ozbrojený konflikt vyvolaný Ruskem se do popředí dostala nová uprchlická vlna směřující z Ukrajiny do států na východní hranici EU (Euroskop, 2022).

Obrázek 3 Mapa tří hlavních migračních tras do Evropy

Zdroj: (Člověk v tísni, 2016)

Podle čtvrtletní zprávy o migraci vydávané Ministerstvem vnitra České republiky překročilo nelegálně vnější hranice EU ke koci roku 2018 přes Středomoří celkově 142 812 osob. Námořní trasu využilo 116 852 migrantů do zemí jako Řecko, Španělsko, Kypr a Malta. Pozemní trasu si pro svou cestu vybralo přes 25 tisíc migrantů. Celkový počet migrantů přicházejí přes Středomoří v porovnání s rokem 2017 zaznamenal propad zhruba o 32 %. Naopak východní trasa přes Turecko registrovala v oproti stejnému období v roce 2017 meziroční nárůst přes 40 % (MVČR, 2018).

Od počátku roku 2022 eviduje agentura UNHCR při OSN na svém portálu počty migrantů ve Středomoří. Současná data od začátku roku ukazují, že aktuální počet zaznamenaných překročení hranic států EU do 1. května toho roku přesáhl 25 tisíc osob. Z toho přes 22 303 osob využilo námořní trasu a 2 698 trasu pozemní. Počet odhadovaných úmrtí při pokusech dostat se Evropy v tomto roce čítá zatím 542 zmařených životů. Data dále ukazují, že necelých 20 % migrantů tvořily děti, zastoupení žen dosahovalo jen 7,8 % (UNHCR, 2022).

2.6.1. Východní středomořská trasa

Východní středomořská migrační trasa, někdy též balkánská migrační trasa je vedena územím Turecka a Řecka dále přes balkánské státy do centrální Evropy. Tato trasa sjednocuje migrační proudy ze zemí východní a severní Afriky, Blízkého východu a dalších států Asie. Pro migrující z Afriky je možnost plavby hlavní námořní trasou z Egypta přes Středozemní moře (Libyjské moře) na ostrovy patřící Řecku, anebo plavbou vedlejší trasou na jih Itálie. Pozemní trasa vede z Egypta přes Izrael, Libanon a Sýrii do Turecka, kde se potkává s cestou z Iráku, Íránu a vzdálené Asie. Z Turecka vede pozemní cesta přes Istanbul a Edirne na hranice s Řeckem, a tedy i Evropskou unií. Alternativou k hlavní pozemní trase je migranty využívaná cesta trajektem ze Sýrie, Libanonu nebo Turecka (z Turecka i letecky) na ostrov Kypr nebo vedlejší námořní trasa z Tureckého pobřeží na řecké ostrovy v Egejském moři, jako například ostrov Lesbos. Cílem této migrační trasy ovšem nejsou státy na vnějších hranicích EU, ale země v západní Evropě, proto se migranti vydávají na další cestu přes Balkánský poloostrov dále do Evropy (Migraceonline, 2015; The Economist, 2022).

Tato trasa byla nejvíce zatížena při vrcholu migrační krize v roce 2015, kdy ji využilo přes 885 tisíc migrantů, což je sedmnáctinásobně více než v předchozím roce 2014. Většina migrantů v tomto roce pocházela z Afghánistánu, Iráku a Sýrie. Dnes je tato trasa mnohem méně vytížená. Svůj podíl na tom má dohoda mezi EU a Tureckem, která je označovaná za dosti kontroverzní a je cílem hlasité kritiky ze strany nevládních organizací. Výsledkem této dohody je de facto uzavření a blokáda tureckého pobřeží Egejského moře a protiprávní zacházení s migranty jak ze strany Turecka, tak i Řecka. Opakovaly se incidenty, kdy jednotky pobřežní stráže místo pomoci uprchlíky na člunech děsily, nebo je obracely zpět a odvážely zpět do Turecka (Panara, 2021; InfoMigrants, 2021).

Analýza Evropské pohraniční a pobřežní stráže (FRONTEX) k situaci v roce 2021 na této migrační trase uvádí: *„Zatímco v Řecku nadále klesá počet odhalených nelegálních překračování hranic, Kypr ve srovnání s předchozími lety zaznamenal výrazně silnější migrační tlak, protože příjezdy k jeho břehům se zdvojnásobily na přibližně 12 350. Tento nárůst souvisel s vyšším podílem Afričanů mezi zjištěnými migranty“* (FRONTEX, 2021).

Největší nárůst migrantů na této trase nastal v letech 2015 a 2016, kdy počet osob zachycených při nelegálním překročení hranic dosáhl hodnoty 885 386. Dalším silným rokem na této trase byl rok 2019, tedy před nástupem světové pandemie COVID-19. Od tohoto roku migrační aktivita na této trase upadá a v posledním měřeném roce počet osob nepřekročil 20 567. Frontex dále uvádí, že východní trasu v roce 2022 prozatím využilo 7 005 migrujících osob. Na seznam pěti států s největším zastoupením na této trase jsou Nigérie (1 041), Demokratická republika Kongo (1 026), Sýrie (813), Pákistán (536) a Turecko (533), které samo zaznamenalo ilegální překročení svých hranic v 999 případech (UNHCR, 2022; FRONTEX, 2022).

2.6.2. Střední středomořská trasa

Cesta přes střední středomoří, jinak také centrální středomořská migrační trasa směřuje ze severního pobřeží Afriky přes moře dále do Evropy. Pro svůj charakter, kdy neexistuje možnost cesty po pevnině a je nutné využít plavbu lodí, je velice nebezpečná a ve statistikách si drží vysoký počet utonutí. Touto trasou nejčastěji putují obyvatelé ze zemí subsaharské Afriky, ale také z východní a západní Afriky, kdy přejdou vedlejšími cestami z Egypta, Maroka a Alžírsko do pobřežních států jako Libye a Tunisko, odkud vedou z přístavů hlavní námořní trasy směřované do Itálie na souostroví Pelagických ostrovů náležících Itálii a Maltě. Alternativní vedlejší trasy pokračují až na italský ostrov Sicílie nebo za využití trajektu na jih pevninské Itálie (Migraceonline, 2015).

Centrální trasa je jednou z hlavních a nejvytíženějších cest do Evropy. V roce 2021 ji využilo na 67 724 migrantů, což je nárůst o 90 % oproti roku 2020 a generuje 23 % z celkových hlášení o ilegálním překročení vnějších hranic EU. Ve zmíněném roce tvořili převážnou část osob na této trase přímo migranti z Tuniska a Egypta. Největší zastoupení dle analýz představovalo obyvatelstvo původem z Bangladéše. Významným aktérem na této trase je Libye, která se jako tranzitní země sama potýká s mnoha problémy, zejména politickou nestabilitou a komplikacemi spojenými se stále nevyřešenou situací po státním převratu a občanské válce. Tyto faktory jsou z části odpovědné za rozvíjející se obchodování s lidmi, kdy mnoho migrantů popisovalo vydírání a týrání ze strany pašeráků a obchodníků.

I v tomto případě EU podporuje pobřežní stráž Tuniska a Libye, které stejně jako v případě východní středomořské trasy přes Turecko, opakovaně zachytávají plavidla s migranty a vrací je zpět na pobřeží (Infomigrants, 2021; Carretero, 2021).

Podle informací FRONTEXu největší nápor migrantů nastal na této trase v období od roku 2014 do 2017, kdy maximální počet osob překročil 181 tisíc a počet migrantů se na této trase opět zvyšuje, jak dokládá počet osob v roce 2021, tedy 68 315 zachycení. Agentura Frontex eviduje v rámci této trasy 6 202 ilegálních překročení hranic v roce 2022. V evidenci jsou také státy původu migrantů. Mezi pět států s největším počtem jsou Egypt (1476), Bangladéš (1276), Tunisko (873), Pobřeží slonoviny (393) a Afghánistán (391) (UNHCR, 2022; FRONTEX, 2022).

2.6.3. Západní středomořská trasa

Poslední významnou migrační trasou do Evropy je cesta přes západní středomoří. Migranty na této trase tvoří převážně obyvatelé států subsaharské a západní Afriky, přičemž je možné se na tuto trasu připojit z východní a centrální trasy přes Alžírsko. Na této trase není možné přejít do Evropy po pevnině, a proto je na překonání Středozemního moře hojně využívaný trajekt z přístavů na pobřeží Maroka a Alžírsku směrem do Francie. Další možnost tvoří alternativní vedlejší námořní cesty Alžírsku na Baleárské ostrovy nebo dále do Francie a Španělska. Mezi hlavní námořní trasy patří plavba z Alžírského přístavu ve městě Oran na pobřeží Španělska nebo překonání hranic do španělských enkláv Ceuta a Melilla, které se nachází na pobřeží Maroka. Poslední alternativní trasou je plavba z Maroka nebo Západní Sahary směrem přes Atlantik s cílem dorazit na Kanárské ostrovy. Tato cesta je ovšem velice náročná a nebezpečná z důvodu dlouhé plavby přes oceán a rizika v podobě ztroskotání nebo minutí ostrovů (Migraceonline, 2015).

Tato trasa byla nevíce využívána v roce 2018, kdy evidovalo Španělsko celkově 64 427 (včetně enkláv v Maroku) překročení státní hranice. Trasa byla také často využívána zločineckými organizacemi, které tímto způsobem pašovaly drogy a jiné ilegální komodity na území Evropské unie. Od počátku roku 2022 se zatím podle dat agentury Frontex touto cestou do Evropy ilegálně dostalo 1 780 osob. Mezi pět nevíce zastoupených zemí původu u těchto imigrantů bylo Alžírsko (1 098), Maroko (483), Sýrie (59), Guinea (29) a Jemen (22).

Jiný zdroj, agentura UNHCR, uvádí jako celkový počet žadatelů o azyl ve Španělsku za tento rok 10 452 osob (FRONTEX, 2021; UNHCR, 2022).

Data od agentury Frontex ukazují, že největší počet ilegálního překročení hranic EU touto trasou nastal v roce 2018, a to v 56 245 případech. Celkově podle analýz můžeme vidět, že počty zaznamenaného překročení od roku 2016 stoupá, i když ne tak zásadně jako tomu bylo v roce 2018. Nicméně při srovnání všech tří výše uvedených analýz migračních tras a ilegálního překročení vnějších hranic do EU můžeme vidět, že v minulém roce, a i v nejsilnějším období světové pandemie od roku 2020, kdy se napříč Evropskou unií uzavíraly hranice, se touto trasou dostává do Evropy nejvíce ilegálních imigrantů překračujících pozemní hranice (UNHCR, 2022; FRONTEX, 2022).

2.6.4. Další cesty do EU

V nedávné době se do popředí zájmu dostaly dvě migrační trasy, které se nachází mimo tradiční středomořský migrační proud do EU. Migrační trasa označovaná jako východní hraniční trasa se soustředí na území 6 000 kilometrů dlouhé pozemní hranici mezi východními členskými státy Evropské unie (Pobaltské státy, Polsko, Finsko, Rumunsko, Slovensko a Maďarsko) a státy mimo EU jako Rusko, Ukrajina a Bělorusko. Tato trasa zažila nebyvalý nárůst migrantů v druhé polovině roku 2021, kdy na hranicích mezi Běloruskem, Polskem a státy v Pobaltí uvázlo na tisíce uprchlíků a migrantů. Bělorusko při této krizi hrálo roli tranzitní země, kdy tamní režim využíval migranty k vyvíjení nátlaku na státy EU. Zahraniční politika Běloruska nabízela migrantům turistická víza a možnost přístupu do země pomocí běžných komerčních letů. Další velkou vlnu migrace touto trasou vyvolala agrese a ozbrojený konflikt vyvolaný Ruskou federací na území Ukrajiny. Od 24. února 2022 uprchlo z Ukrajiny přes 6,6 milionu obyvatel, podle dat z UNHCR z 24.5.2022. Naprostá většina těchto válečných uprchlíků směřovala právě do zemí EU jako Polsko (3 217 206), Rumunsko (880 100) a Maďarsko (568 630) (FRONTEX, 2021; UNHCR, 2022; iRozhlas.cz, 2021).

Data Frontexu ukazují vývoj na této migrační trase během Evropské migrační krize od 2008 do roku 2021 a přímo dokládají vyostřenou situaci vyvolanou Běloruskem. Využívání této trasy od roku 2008, kdy bylo evidováno 2 653 osob spíše postupně upadalo. Tento trend se však změnil v roce 2021, kdy silně narostl počet překročení, tedy 8 184. Bude určitě zajímavé sledovat hodnoty, kterých nejen tato trasa dosáhne při následující analýze dat za rok 2022 (FRONTEX, 2021).

3. Migrace na Kypr

Tato kapitola bude pojednávat o migraci vztažené přímo na území ostrova a Kyperské republiky. Na začátek bude přiblížena problematika migrace na tento ostrov, dále pak migrační politika, kterou uplatňuje Kyperská republika ve vztahu k migrační politice Evropské unie. Následovat bude podkapitola věnující se příčinám migrace do této země, co vede migranty k cestě na ostrovní stát, tzv. pull faktory a další příležitosti, které činí z toho státu cíl migrantů a uprchlíků nejen z blízkých okolních států, ale i ze zemí mnohonásobně vzdálenějších. Poslední podkapitola ukáže dopady migrační krize na Kypr, jak se stát vyrovnává s vysokým počtem imigrantů, jaký je podle dostupných dat tento počet osob a způsoby řešení, kterým významně pomáhá členství v EU.

Svojí polohou ve východním středomoří a vzdáleností od pevniny se Kypr stal cílem migrantů přicházejících z tranzitních států v blízkém okolí, tj. ze Sýrie, Libanonu, Turecka a Egypta. V průběhu minulého desetiletí zažil tento ostrovní stát výrazné migrační vlny. Dříve stát potýkající se s výraznou mírou emigrace se v roce 2019 stal zemí Evropské unie s nejvyšším počtem podaných žádostí o azyl v poměru k počtu obyvatel, a to 4 %. Významnou roli ovlivňující migraci na ostrově hraje stále nevyřešený vnitřní konflikt z minulosti, který doposud rozděluje ostrov. Migrační toky na ostrov vedou z naprosté většiny na území pod kontrolou TRNC lodní či leteckou dopravou. Až po dosažení území ostrova se migranti vydávají směrem na jih k demarkační linii OSN, po jejímž překonání se ocitnou na území EU (Migrants & Refugees, 2020).

Demarkační linie OSN rozděluje území ostrova v délce téměř 180 km, šířka nárazníkové zóny se liší v závislosti na oblasti. V historické části hlavního města Nikósie při hraničním přechodu na ulici Ledra dosahuje šířka jen několik metrů, oproti tomu v řídké obydlených oblastech i několik kilometrů. Na několika místech prochází zóna zemědělskými oblastmi, kde je pod kontrolou UNFICYP možné obhospodařovat půdu. Zbytek území ochranné zóny je od jejího vzniku nedotčeno lidskými aktivitami a stala se prosperující oblastí pro ostrovní faunu a floru. UNFICYP nadále hlídají demarkační linii pomocí pravidelných hlídek. Nicméně v roce 2021 se Kyperská vláda rozhodla pod tlakem narůstající imigrace postavit podél části linie bariéru v podobě plotu s ostnatým drátem. Tato část se nachází v délce 11 km od Nikósie na západ k vesnici Astromeritis (UNFICYP, 2022; InfoMigrants, 2021).

3.1. Migrační politika

Postoj, který vláda Kyperské republiky zastává, se v průběhu migrační krize a nárůstu imigrantů na ostrově stal poměrně represivní a omezující některá práva migrantů. Vládní migrační politika uděluje žadatelům o azyl především status doplňkové ochrany, až na výjimky, kdy je udělen plnohodnotný status uprchlíka. Doplňková ochrana nezahrnuje všechna práva a neumožňuje sloučení rodin, na což opakovaně kriticky upozorňuje UNHCR. Tato politika dopadá nejvíce na imigranty ze Sýrie, kteří tvoří dle dat Kyperského statistického úřadu čtvrtou nepočetnější skupinu z hlediska přijímání doplňkové ochrany (Trimikliniotis, 2019).

Samotná právní podoba týkající se migrace z pohledu vlády Kyperské republiky je vymezena legislativně v podobě zákonů, jejich novelizací, ustanoveními a národními plány. Původní právní podoba z roku 1952 věnující se migraci, zahrnující zákon o cizincích a přistěhovalectví upravuje podmínky pobytu, vstupu a opuštění státního území. Novelizace toho zákona proběhla v roce 2017, kdy jej Kyperský parlament právně upravil v harmonizaci s mezinárodním právem a s evropskými směrnici 2014/36/EU o sezonních zaměstnancích a 2014/66/EU týkající se vnitropodnikového převedení zaměstnance. Zákon Kyperské republiky o uprchlících z roku 2000 předepsal právo uprchlíků na vzdělání ve všech úrovních vzdělávacího systému. Úprava tohoto zákona nastala v roce 2016, kdy byl zákon reformován evropskými směrnici 2013/32/EU o politických azylových řízeních a 2013/33/EU, která stanovuje podmínky přijetí (Migrants & Refugees, 2020).

V rámci integrace migrantů a uprchlíků neexistuje v Kyperské republice právní podoba, ale jen tzv. akční plány. První podoba takového plánu byla přijata v letech 2010 až 2012 a měla usnadnit pobyt legálních imigrantů a poskytnutí doplňkové ochrany. Při vrcholu Evropské migrační krize v letech 2015 a 2016 vláda přijala nový akční plán zaměřený na zvýšení výhod legální migrace, podporu integrace migrantů do společnosti, definici potřeb pracovního trhu a snahu zabránit vzniku ghett. Od roku 2020 je v procesu příprav nový akční plán, který se vztahuje konkrétně na řešení vysokého počtu žádostí o azyl (Migrants & Refugees, 2020).

3.1.1. Příjímáčí centra na ostrově

Kyperská republika provozuje od 2004 pod správou azylové služby všeobecné přijímáčí středisko (*Reception and Accommodation Center for Applications for Internationl Protection*), které má základní kapacitu pro 400 osob. Zařízení se nachází na okraji vesnice Kofinou ležící v odlehlé části správního distriktu Larnaka. Je obklopeno řídkou vegetací a suchými poli s nedostatečným přístupem k městské zástavbě a službám na podporu integrace. Problémem je i situování v samotné vesnici, kdy je středisko obklopeno průmyslovou zónou a kafileriem, které kontaminují okolní ovzduší zápachem a má vážné dopady na zdravotní stav obyvatel zařízení, především těch nejmenších. Středisko se musí vzhledem k izolaci spoléhat na nevládní organizace a dobrovolníky. Od roku 2018 je využíváno azylovou službou k ubytování rodin a samoživitelek (AIDA, 2022).

V rámci podpory ze strany EU bylo v roce 2019 modernizováno a zkapacitněno zařízení Pournara pro dočasné ubytování zranitelných skupin, které se následně stalo střediskem prvního příjmu a registrace (*First Reception and Registration Centre*). Tábor Pournara nachází asi 15 km od centra hlavního města Nikosie na okraji vesnice Kokkinotrimithia. Od roku 2020 je v centru realizována prvotní identifikace, evidence, podání žádosti o azyl i lékařské prohlídky. Kapacitně je Pournara stavěna na 1 000 osob, ale přes tuto hodnotu se dostala již rok po modernizaci, a to na 2 800 ubytovaných osob (AIDA, 2022).

V závěru roku 2021 bylo uvedeno do provozu nové ubytovací zařízení Limnes, které se nachází na jižním pobřeží ostrova ve vzdálenosti 15 km od města Larnaka a 12 km do přijímáčího střediska Kofinou. Středisko je využíváno hlavně pro doplnění ubytovacích kapacit při přeplnění hlavní střediska Pournara a jako karanténní zóna pro osoby s onemocněním Covid-19. Vzhledem k světové pandemii je obyvatelům všech tří zmíněných zařízení umožněn přístup k očkování proti Covidu-19 v rámci národního plánu (AIDA, 2022).

3.2. Příčiny migrace na ostrov

Faktorů, které činí z Kypru cílovou destinaci mnoha migrantů na cestě přes východní středomoří, je spousta. Jedním z hlavních důvodů pro zvolení této možnosti jsou dohody mezi EU a blízkými státy taktéž zasaženými migrační krizí, jež jsou však z pohledu migrantů brány jako země tranzitu směrem do západní Evropy. Dohody uzavřené mezi EU a Tureckem v roce 2016 vedly k částečnému zablokování migračních tras na území EU, tedy těch tradičně nejvíce využívaných jako trasa přes centrální Středomoří na území Itálie a trasa východní vedoucí do Řecka. Výsledkem těchto dohod bylo přesměrování hlavních migračních cest na nové alternativní trasy, z nichž právě jedna směřuje na Kypr. Jde o vedlejší migrační trasu z hlavního proudu východní středomořské trasy z území Turecka, které po dohodě blokuje své pobřeží v Egejském moři a navrácí plavidla s migranty zpět na své území. Geografická poloha ostrova v relativní blízkosti pobřeží Sýrie, Libanonu a zmíněného Turecka v kombinaci s pokračující nevyřešenou Kyperskou otázkou a rozdělením ostrova z něj učinila novou cestu do EU. Jelikož severní Kypr, tedy státní útvar TRNC, není pod kontrolou Kyperské republiky a nevztahují se na něj zákony EU, je pro imigranty poměrně snadné přejít přes nárazníkovou zónu OSN. Migrační politika na severu ostrova není tolik represivní jako v jižní části a lze se na ni dostat pouze ze zemí nakloněných Turecku, avšak při překročení zelené linie se migranti ocitnou v Evropské unii, což je jejich hlavním cílem (Trimikliniotis, 2019).

Dalším faktorem, který na ostrov přitahuje osoby ze zahraničí, je vzdělávací sektor, především pak ten vysokoškolský v severní části ostrova. Na tomto rozlohou malém území se nachází 16 univerzit, které navštěvuje přes 100 tisíc studentů, z nichž přes 88 000 pochází ze zahraničí a 56 000 se hlásí k národnosti turecké. Studium v TRNC je jednou z možností, jak se dostat do Evropské unie, opět při překročení demarkační linie do Kyperské republiky (Demetriou, 2019).

Stěžejním faktorem souvisejícím s celou migrační krizí v Evropě je pochopitelně členství Kypru v Evropské unii. Migrantí a uprchlíci směřující právě na území EU s vidinou lepšího života mimo konfliktní, chudé a nestabilní země z celého světa. Po dosažení cíle a překonání legislativních podmínek pro pobyt ve státech EU se většina snaží uplatnit na pracovním trhu a vybudovat znovu zázemí pro plnohodnotný život.

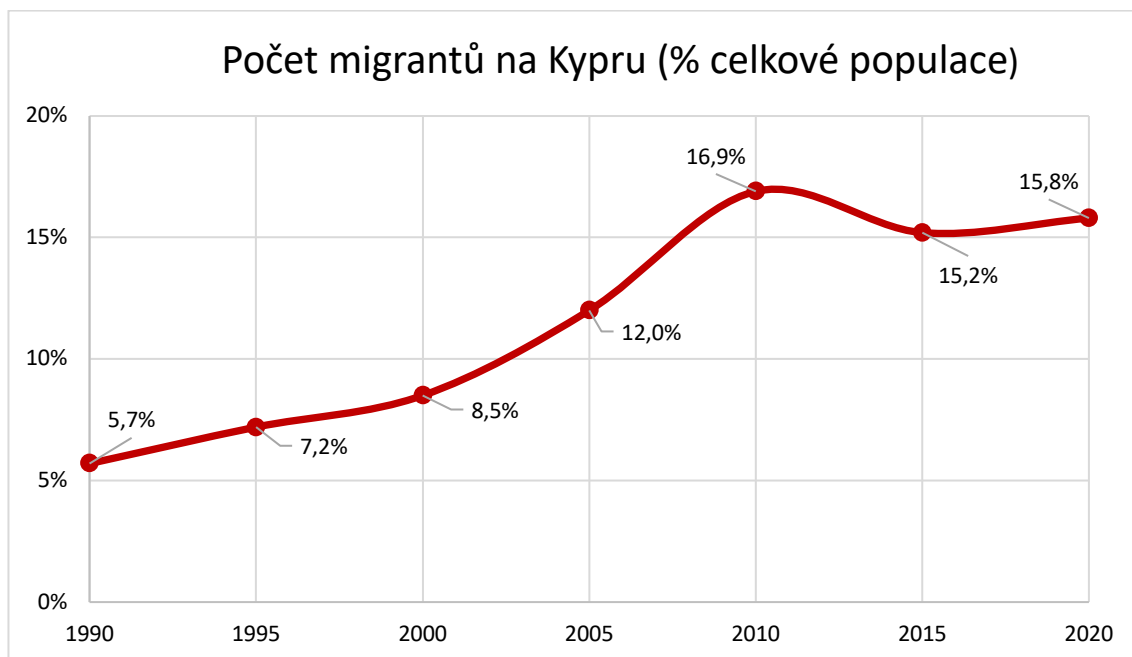
Kyperská ekonomika (tedy v jižní části ostrova) je silně orientovaná na export a sektor služeb. Podle dat Evropské komise najde nejvíce občanů ze zemí mimo EU zaměstnání právě v sektoru služeb, jako například v ubytovacích a gastronomických službách, domácích pracích, administrativě, zemědělství a potravinářském průmyslu (Evropská komise, 2021).

Legislativa Kyperské republiky v roce 2018 zkrátila čekací lhůtu pro žadatele o azyl, kteří chtějí vstoupit do zaměstnání, z původních 6 měsíců na 1 měsíc. Následující rok zaznamenaly úřady zvýšený zájem v odvětvích, která umožňují zaměstnání těchto žadatelů o azyl. Nicméně v tomto procesu hledání zaměstnání se velmi často objevují pracovní pozice, které jsou podmíněny souhlasem s noční pracovní dobou. K tomu jsou všechny tyto pozice s nízkou kvalifikací a podprůměrným platovým ohodnocením. Navíc zde neexistují opatření na ochranu pro osoby, které jsou zranitelné nebo nemohou nastoupit do zaměstnání kvůli jazykové bariéře (Trimikliniotis, 2019).

3.3. Vývoj migrace na Kypr

Podle dostupných analýz a dat z Migration Data Portal bylo v půlce roku 2019 Kyperskou republikou evidováno 191 900 imigrantů. Význam této hodnoty spočívá v porovnání s celkovou populací státu, přičemž imigranti tvoří 16 % z této populace. Míra čisté migrace, tedy výpočet celkové imigrace minus emigrace, s odhadem na 5 let v období 2014 až 2019 dosahovala 25 000 imigrantů. Z tohoto počtu tvořily 55,6 % ženy a 44,4 % muži. Přes 80 %, tedy většina, byla ve věkovém rozmezí od 20 let do 64 let, osoby ve věkové skupině mladších než 19 let tvořily 10,8 % a nejméně bylo osob nad 65 let, a to jen 8,8 % (IOM, 2022).

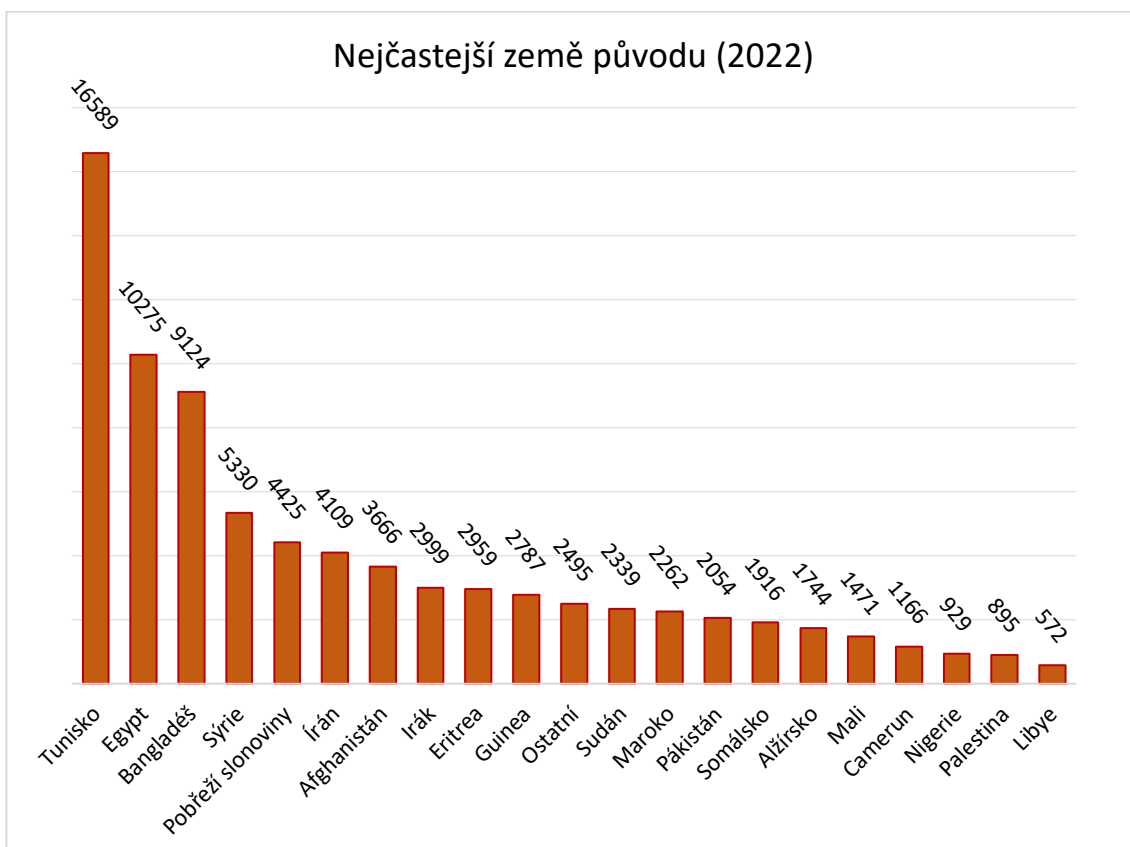
Graf 1 Počet migrantů na Kypru

Zdroj: (IOM, 2022), vlastní zpracování

Graf 1 ukazuje počet imigrantů v Kyperské republice k roku 2020. Data pocházející z organizace Migration Data Portal spravovanou IOM. Hodnoty jsou převedeny na procenta vzhledem k celkovému počtu obyvatel Kypru, tedy 1 226 676 obyvatel. Graf dokládá, že ve sledovaném období rostl trend imigrace na ostrov, přičemž v roce 2010 dosáhl celkový počet evidované imigrace na ostrov svého maxima, a to 16,9 %, tedy přes 187 tisíc osob. Od roku 2010, kdy počet imigrantů dosáhl maxima, se jejich počet snížil, ale celkové počty i tak za rok 2015 tvořily přes 176 tisíc osob a za poslední sledovaný rok 2020 přes 19 tisíc evidovaných osob.

Graf 2 Země původu imigrantů přicházejících na Kypr

Zdroj: (Statistical Service, 2022), vlastní zpracování

Následující graf 2 vytvořený z dat Kyperského statistického úřadu ukazuje nejčastější národnosti u imigrantů přicházejících na ostrov. Podle dat můžeme vidět, že nejvíce zastoupení jsou mezi migranty osoby z Tuniska (16 589), následuje Egypt (10 275), Bangladéš (9 124) a Sýrie (5 330). Podle těchto dat můžeme vidět, že paradoxně uprchlíci z blízké Sýrie jsou až na čtvrtém místě oproti imigrantům ze vzdálené Bangladéše či Tuniska. Můžeme také pozorovat, že skladba národností je vskutku pestrá z od severní a subsaharské Afriky, přes Blízký východ až po země v jižní Asii.

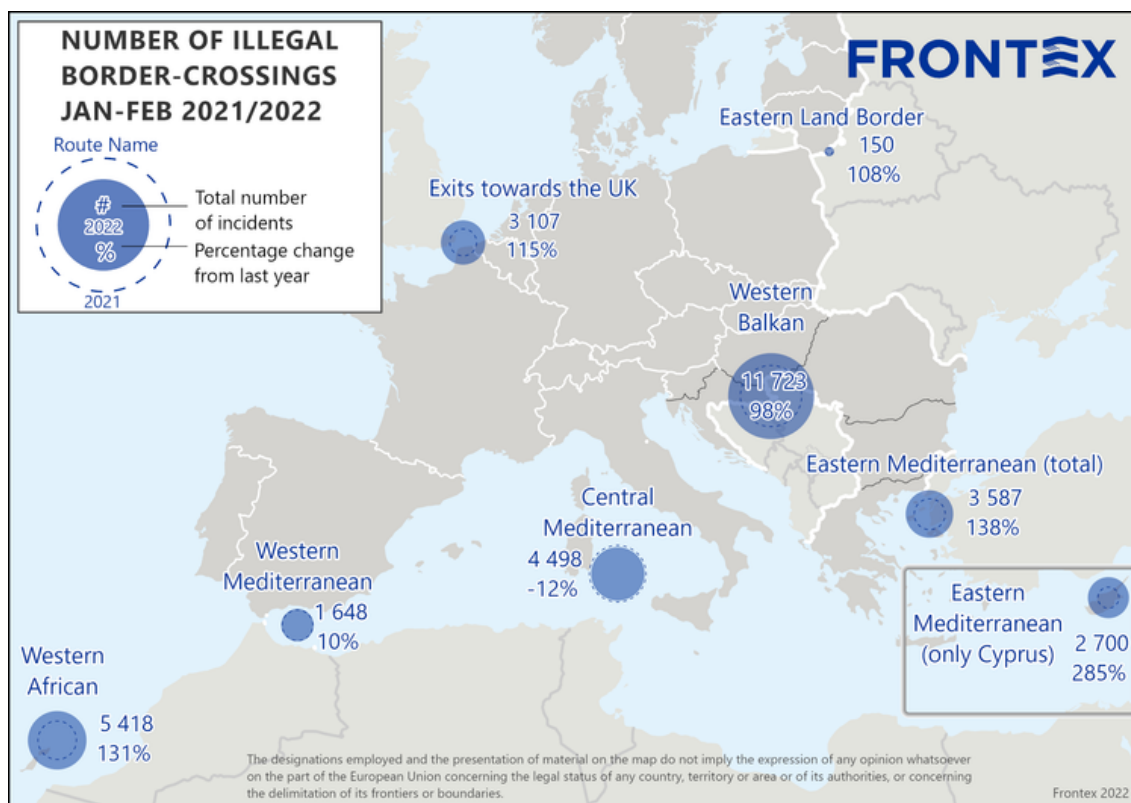
Tabulka 1 Imigrace na Kypr v letech 2000 až 2019

Rok	Celkem	Muži	Ženy
2000	12 764	6 298	6 466
2001	17 485	9 563	7 922
2002	6 940	3 249	3 691
2003	7 981	3 802	4 179
2004	9 003	4 188	4 815
2005	10 320	4 878	5 442
2006	13 077	6 306	6 771
2007	19 328	9 221	10 107
2008	21 060	9 462	11 598
2009	22 581	9 555	13 026
2010	20 206	8 712	11 494
2011	23 037	10 330	12 707
2012	17 476	5 795	11 681
2013	13 149	6 474	6 675
2014	9 212	2 764	6 448
2015	15 183	6 495	8 688
2016	17 391	8 562	8 829
2017	21 306	9 990	11 316
2018	23 442	11 233	12 209
2019	26 170	12 234	13 936
Celkem osob	327 111	149 111	178 000

Zdroj: (Statistical Service, 2020), vlastní zpracování

V tabulce 1 vytvořené na základě dat z Kyperského statistického úřadu je v zaznamenaném období od roku 2000 do roku 2019 možné porovnávat celkový počet evidovaných imigrantů, tedy 327 111 osob a jejich rozdělení podle pohlaví. Data dokazují, že od vrcholu migrační krize v roce 2015 roste počet migrantů směřujících na ostrov. Zároveň můžeme z tabulky vyčíst, že po uzavření migračních dohod mezi EU a Tureckem o zablokování pobřeží a navracení migrantů zpět v roce 2016 stoupl počet osob využívajících alternativní cestu z Turecka na území Kypru a tento počet od roku 2017 přesahuje 20 tisíc osob ročně. Při porovnání celkového počtu mužů a žen můžeme vidět, že počet žen přicházejících na území ostrova převyšuje počet mužů, a to každý rok s výjimkou roku 2001.

Obrázek 4 Evidence ilegálního překročení hranic EU v roce 2021 a 2022

Zdroj: (FRONTEX, 2022)

Obrázek 4 vytvořený agenturou Frontex ukazuje porovnání ilegálního překročení hranic EU v období vždy leden až únor 2021 a 2022. Na obrázku můžeme vidět vytíženost hlavních migračních tras na území Evropy ve sledovaném časové úseku. Kromě poměrně stabilní situace na centrální a západní středomořské trase můžeme vidět silný nárůst na trase ze západní Afriky do oblasti Kanárských ostrovů. a hlavně pak vzrůst v oblasti východní středomořské trasy a na ni navazující trasy Balkánské. Výšeč ukazující data pouze pro Kypr dokládá, že je tento ostrov pod velkým tlakem imigrace, kdy bylo ve sledovaném období detekováno 2 700 případů ilegálního překročení hranic a nárůst oproti roku 2021 o ohromných 285 %.

Tabulka 2 Žadatelé o azyl v zemích EU v letech 2015 a 2021

Stát	2015	2021
Belgie	44 665	24 970
Bulharsko	20 390	11 000
Česko	1 515	1 405
Dánsko	20 935	2 080
Německo	476 510	190 545
Estonsko	230	80
Irsko	3 275	2 650
Řecko	13 205	28 355
Španělsko	14 780	65 295
Francie	76 165	120 685
Chorvatsko	210	2 930
Itálie	83 540	53 135
Kypr	2 265	13 670
Lotyšsko	330	615
Litva	315	3 940
Lucembursko	2 505	1 405
Maďarsko	177 135	40
Malta	1 845	1 515
Nizozemsko	44 970	26 520
Rakousko	88 160	38 615
Polsko	12 190	7 795
Portugalsko	895	1 540
Rumunsko	1 260	9 585
Slovinsko	275	5 300
Slovensko	330	370
Finsko	32 345	2 525
Švédsko	162 450	13 990
Evropská unie - 27	1 282 690	630 550

Zdroj: (Eurostat, 2022), vlastní zpracování

Tabulka 2 vytvořená z dat poskytnutých Evropským statistickým úřadem (Eurostat) srovnává počet žadatelů o azyl v zemích Evropské unie ve vybraných letech. V tabulce jsou srovnávané roky 2015, tedy rok, kdy vrcholila migrační krize a 2021, což je poslední vyhodnocené období. Podle těchto dat celkově klesá počet žadatelů o azyl v rámci celé EU, tento údaj je v tabulce vyznačený modrou barvou. V roce 2015 bylo podáno 1 282 690 žádostí o azyl a v roce 2021 se tento počet snížil o více než polovinu, a to na 630 550 žádostí. V tabulce jsou dále oranžovou barvou vyznačeny hodnoty pro Kyprskou republiku, kde můžeme sledovat opačný trend vzhledem k vývoji v rámci EU. Podaných žádostí o azyl v roce 2015 bylo evidováno 2 265, oproti tomu v roce 2021 je zde patrný silný šestinásobný nárůst na 13 670 žádostí. Žlutou barvou je označena Spolková republika Německo, která dosahuje prvenství v počtu podaných žádostí v obou sledovaných letech, ale i přes to data ukazují, že tato tendence klesá. Kromě již zmíněných údajů můžeme vidět, že největší nárůst žádostí ve sledovaném období je v zemích, které se nachází na východní středomořské trase (s návazností na trasu balkánskou) a západní trase.

3.4 Dopady migrace na Kypr

Z pohledu pracovní migrace, spadající pod migraci ekonomickou, zaznamenaly země OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), jejímž členem je i Kyprská republika, významný nárůst v počtu migrantů motivovaných právě ekonomickými faktory. Vlivem stárnutí populace v zemích EU bude tato forma migrace tvořit do budoucna výrazné celkové navýšení pracovních sil. Nárůst čisté migrace o 50 % vytváří v těchto zemích průměrné navýšení HDP na osobu za rok o tři desetiny procentního bodu, přičemž v dlouhodobém měřítku průměrně o 2 %. Ekonomická migrace má vliv na věkovou strukturu v hostitelském státě (Boubtane, 2016).

Nárůst počtu imigrantů na ostrově má značné dopady v mnoha sférách. Jednou z oblastí, kde se projevují důsledky pracovní imigrace ze zahraničí, je nárůst HDP v ekonomice Kyprské republiky. V tomto případě také proto, že i migranti, kteří nejsou zapojeni do pracovního trhu, jsou sami spotřebiteli a tvoří poptávku po komoditách. Řada pracovních míst na Kypru není obsazena původními obyvateli z důvodu nízké mzdy nebo nedostatečné atraktivity pozice. Velká část těchto pracovních míst je v sektoru zemědělství a služeb, kde se v současnosti koncentruje nejvíce ekonomických migrantů.

Nekvalifikovaní zaměstnanci ze zahraničí jsou ve velkém využíváni jako levná pracovní síla, která vede ke snižování výrobních nákladů, především v odvětví výroby, řemesel, stavebnictví a cestovního ruchu. Podstatné procento migrantů je také zaměstnáno v sezonních profesích, kde ale čelí extrémním podmínkám a odloučení. Otázka nezaměstnanosti u imigrantů není častým problémem, jelikož legislativa Kyperské republiky podmiňuje právo vstupu na své území poskytnutím konkrétní pracovní pozice, na kterou se nepřihlásil žádný obyvatel ostrova či Evropské unie. Při ukončení pracovní smlouvy ze strany zaměstnance hrozí jedinci deportace (Georgiadou, 2019).

Zaměstnávání pracovníků ze zahraničí v kyperské ekonomice lze charakterizovat podle několika znaků. Důležitou roli v tomto výběru hraje etnická příslušnost, národnost a pohlaví. Pracovníci ze států východní Evropy jsou častěji zaměstnáni v zemědělství a výrobě, přičemž ženy také na pozicích v domácnosti. Imigranti z oblasti Blízkého východu najdou uplatnění především jako nekvalifikovaní zaměstnanci v zemědělství a výrobě. Naopak výjimku z blízkých států tvoří početná skupina zahraničních pracovníků z Libanonu a Jordánska, která dosahuje i na vedoucí a kvalifikované pozice. Imigranti ze zemí východní Asie jsou také dosazováni do sektoru zemědělství a výroby. Avšak ženy, ze států jako Filipíny, Bangladěš, Indie nebo Srí Lanka vykonávají často profese jako úklid domácností, kanceláří a ubytovacích zařízení pro turisty. Specifickým odvětvím, které zaměstnává početnou skupinu zahraničních pracovníků, jsou pohostinství a noční kluby, především v oblastech s vysokou koncentrací turistů. Problematickým úkazem v tomto směru je tzv. „kategorie umělců“, které zahrnuje také sexuální služby v nočních klubech a kabaretech. Velká část těchto zaměstnanců je na ostrov přivezena pod falešnou pracovní nabídkou (Georgiadou, 2019).

Při dosažení území ostrova a schválení žádosti o azyl mají azylanti zajištěný přístup k základním službám a balíčků pomoci v rámci přijímacích středisek, jako ubytování, strava, zdravotní péče a přístup ke vzdělání. Kyperská republika poskytuje tyto služby formou ubytování ve střediscích Kofinou a Pournara nebo v rámci měsíčního stipendia v podobě kuponů s možností zaměstnání ve státě vybraných odvětvích (Demetriou, 2019).

Souhrn příspěvkových a nepříspěvkových dávek se soustředí na podporu v nezaměstnanosti, nemoci, vážném úrazu, mateřství a nedostatečném příjmu. Tady platí, že příspěvková podpora se soustředí na problémy vzniklé při zaměstnání a je dostupná všem. Naopak nepříspěvková podpora zahrnující sociální dávky a minimální mzdu je spojena s bydlištěm žadatele. Tím vzniká nerovnost mezi obyvateli Kyperské republiky a imigranty jak ze zemí EU, tak z třetích zemí. Tyto osoby musí předložit požadované dokumenty, jako potvrzení o registraci nebo povolení k pobytu. Problematická je otázka v dostupnosti zdravotní péče pro cizince mimo EU. Pro bezplatnou zdravotní péči je zapotřebí být držitelem zdravotního průkazu, který se vydává pouze obyvatelům Kypru a EU, kteří mají trvalý pobyt na ostrově. Osoby z jiných zemí tedy musí nést vlastní náklady za zdravotní péči, výjimku tvoří osoby, které žijí na ostrově se statutem mezinárodní ochrany.

Dalším bodem z podpůrného balíčku jsou rodinné sociální dávky, které jsou ovšem podmíněny trvalým bydlištěm v Kyperské republice (nebo zemích EU) pod dobu alespoň 5 let. Tato podmínka tudíž znemožňuje dosáhnout na tyto dávky imigrantům z třetích zemí. Poslední druh sociální podpory v balíčku je garantovaná minimální mzda, taktéž podmíněna trvalým bydlištěm na Kypru v délce 5 let. Navíc u osob ze zemí mimo EU je podmínkou získání povolení k dlouhodobému pobytu. Pro naprostou většinu imigrantů přicházejících na Kypr je tedy prakticky nemožné dosáhnout na sociální podporu mimo azylová střediska, pokud nejsou s platnými dokumenty na ostrově alespoň 5 let (Lafleur, Vintila, 2020).

V roce 2016 byl radou ministrů Kyperské republiky schválen nový akční plán, který se zaměřuje na integraci imigrantů a usilování o dosažení co největších pozitivních dopadů legální migrace na ostrov. Plán se zaměřuje sociální inkluzi imigrantů do společnosti a předefinování požadavků ze strany pracovního trhu. V návaznosti na tento plán byla vytvořena Národní komise pro celoživotní vzdělávání, jejímž cílem byla koordinace a realizace Národní strategie pro celoživotní vzdělávání. Tato strategie má podporovat mimo jiné vzdělávání migrantů, především zlepšit přístup a účast na státem poskytovaných kurzech řečtiny. Vládní orgány nabízejí vzdělávací programy v například na večerních gymnáziích, technických školách a v rámci Open University of Cyprus ve městech Nikósie a Limassol. Avšak zaznívá silná kritika ze strany oficiálních orgánů i zahraničních organizací. Kyperský ombudsman obvinil Kyperskou republiku

z monokulturního přístupu, jelikož i přes akční plány a strategie je přístup ke vzdělání pro migranty nedostupný z důvodu jazykové bariéry. Studie vypracované v rámci UNHCR tento problém potvrzují (Gravani, 2021).

Závěr

Bakalářská práce se věnuje tématu migrace na Kypr, která zasáhla tento ostrov v rámci Evropské migrační krize vrcholící v roce 2015. Konkrétně se soustředí na zodpovězení otázek, jaké jsou příčiny migrace na Kypr, jaké je postavení migrační trasy na Kypr ve srovnání s ostatními trasami do EU a jak vysoké jsou počty migrantů přicházejících na Kypr ve srovnání s ostatními státy EU.

Důležité bylo v rámci úvodních kapitol práce informovat a poukázat na geografickou polohu Kypru, na politickou a ekonomickou situaci, která panuje na ostrově. První kapitola tedy uvádí charakteristiku území ostrova a vysvětluje problematiku rozdělení Kypru, která silně ovlivňuje migraci na ostrově. V závěru se kapitola věnuje přístupovým jednáním a následnému členství Kyperské republiky v Evropské unii.

Druhá kapitola se zabývá základním vysvětlením pojmu migrace a uvádí do kontextu migrační toky směřující na území Evropy. V počátku kapitoly je popsána definice migrace následovaná podkapitolami s nastíněním dělení migrace, na které navazují příčiny migrace jako push a pull faktory doplněné o ekonomické, sociální, environmentální a jiné dopady, které migrace může způsobit. Druhá část kapitoly se soustředí na fenomén migrační krize do Evropy, kde je popsáno především období vrcholu této krize v roce 2015. V návaznosti na tuto podkapitolu jsou podrobněji popsány hlavní migrační trasy vedoucí do EU, především trasy přes Středozemní moře, doplněné o nově silně využívanou trasu z východní Evropy. Tato podkapitola věnující se migračním trasám je stěžejní pro pochopení a uvedení problematiky migrace na území ostrova Kypr, který je součástí jižní větve migrační trasy vedoucí přes východní středomoří a území Turecka.

Třetí a poslední kapitola práce reaguje přímo na migraci vztahující se k samotnému Kypru. Jako první kapitola informuje o migrační politice, kterou zastává vláda Kyperské republiky ve vztahu k migraci, a která je do značné míry ovlivněna legislativou Evropské unie. Migrační politika je doplněna o podkapitolu popisující přijímací zařízení pro imigranty, kterých se na území Kyperské republiky aktuálně

nachází pouze tři a jejich kapacita, infrastruktura i správa je velice nedostačující. Tato centra jsou situovaná v odlehlých oblastech a lidé zde žijí v nevhodných podmínkách.

Kapitola věnující se migraci na Kypr dále pokračuje analýzou příčin migrace na ostrov a snaží se objasnit, co vede migranty na cestě do Evropy k odpojení se od hlavního proudu směřujícího do Řecka a zvolení Kyperské republiky jako své cílové destinace. Poukazuje na to, jaké jsou tzv. pull faktory, které činí z Kypru častý cíl migrantů, jako ekonomická situace, sociální zabezpečení, legislativní rámec, který ovlivňuje žádosti o azyl a neposlední řadě samozřejmě členství Kypru v EU. V návaznosti na tyto příčiny, které mohou stát za zvolením Kyperské republiky jako cíle cesty do Evropy jsou výše uvedené faktory dány do kontextu v podkapitole dokládající vývoj migrace na Kypr, v jejímž obsahu jsou představena a porovnána data o počtu osob ve vybraných obdobích. Pomocí grafů a tabulek z dat mezinárodních organizací a Kyperského statistického úřadu jsou představeny hodnoty imigrace na Kypr.

Aktuální dostupná data jsou pro lepší porozumění srovnávána v různých obdobích, například při vrcholu migrační krize v roce 2015 a v posledním sledovaném období, tedy v roce 2021. Představen je zde také vývoj migrace od roku 1990 do roku 2020, kde lze pomocí grafu 1 sledovat vysoký nárůst imigrace na ostrov a přepočet imigrantů na počet obyvatel ostrova, který dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2010, kdy migranti na ostrově tvořili 16,9 % vzhledem k populaci. Následuje graf 2, který ukazuje nejvíce zastoupené národnosti mezi imigranty, kde silně dominují osoby s tuniskou národností, následované Egyptany a obyvateli Bangladéše. Migranti z blízké Sýrie jsou až na čtvrtém místě. Představeny jsou také celkové počty imigrantů na Kypru v letech 2000 až 2019, rozdělené podle pohlaví, kdy nejvyšší počet byl evidován právě v roce 2019, a to celkem 26 170. Pro srovnání a pochopení migrace na Kypr je uvedeno také porovnání se zeměmi EU v letech 2015 a 2021. Dále navazuje poslední podkapitola věnující se dopadům migrace na Kypr. Pozornost je věnována především dopadům v ekonomické a sociální rovině, jako národní HDP, ovlivnění pracovního trhu a zatížení sociálního a vzdělávacího systému.

Bibliografie

AIDA: Types of accommodation - Cyprus [online], 2022. European Union [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: https://asylumineurope.org/reports/country/cyprus/reception-conditions/housing/types-accommodation/#_ftn3

Aktualne.cz: Fakta a mýty o uprchlících [online], 2015. Praha: Economia [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/grafika-uprchlici-2015/r~8bf2c0b2d0ce11e59c4a002590604f2e/>

AMO: Environmentální migrace [online], 2018. Praha: AMO.cz [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2018/11/bgr_unea_migrace_venc.pdf

ATTALIDES, Michalis, 2014. *The Cyprus Problem after the 1999 Helsinki European Council* [online]. *Mediterranean Quarterly*, 2014, 22-53 [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: doi:10.1215/10474552-2420212

BBC: Migrant crisis [online], 2016. London: British Broadcasting Corporation [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-34131911>

BBC: Migration [online], 2022. London: British Broadcasting Corporation [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/z3p4b82/revision/1>

BOUBTANE, Ekrame, Jean-Christophe DUMONT a Christophe RAULT, 2016. *Immigration and economic growth in the OECD countries 1986–2006. Oxford University Press* [online]. University of Oxford, 2016, **68**(2), 340-360 [cit. 2022-05-27]. ISSN 1464-3812. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1093/oep/gpw001>

BŘICHÁČEK, Tomáš, 2016. *Unie ve víru migrační krize*. 1. Praha: Institut Václava Klause. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-023-7.

Businessinfo.cz: Kypr: základní informace o teritoriu [online], 2019. Nicosia: Zastupitelský úřad ČR v Nikósii [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/public/ab/aa/59/3501441_2153749_Kypr_Souhrna_teritorialni_informace_2019.pdf

CARRETERO, Leslie, 2021. *Infomigrants: Migrants find themselves 'trapped' in Tunisia* [online]. France Médias Monde [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: <https://www.infomigrants.net/en/post/36323/migrants-find-themselves-trapped-in-tunisia-a-country-that-can-offer-them-nothing>

CASTLES, S., & Miller, M. J. (2009). *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*. 4. vydání. New York: The Guilford Press, s.28

Central Intelligence Agency. *The World Factbook* [online]. USA [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/cyprus/#geography>

Council of Ministers: Secretariat Council of Ministers [online], 2019. Nicosia [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: http://www.cm.gov.cy/cm/cm.nsf/contact_en/contact_en?opendocument

Czech Trade: Bussinesinfo.cz [online]. 1.7.2021 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/kypr-souhrnna-teritorialni-informace/2#2-ekonomika>

Člověk v tísní [online], 2016. Praha: Člověk v tísní [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/stredomori-migracni-brana-do-evropy-3517gp>

Člověk v tísní [online], 2022. Praha: Člověk v tísní [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/ekonomicky-migrant-nelegalni-uprchlik-cizinec-4588gp>

DE JONG, G.F., 2002. For Better, for Worse: Life Satisfaction Consequences of Migration. *International Migration Review*. **36**(3), 838-863. ISSN 0197-9183. Dostupné z: doi:10.1111/j.1747-7379.2002.tb00106.x

DEMETRIOU, Olga (2019) Migration into the Cyprus Conflict and the Cypriot Citizenship Regime, *PRIO Cyprus Centre Report*, 2. Nicosia: PRIO Cyprus Centre.

DUNDAS, Guy. Cyprus from 1960 to EU Accession: the Case for Non-Territorial Autonomy. *Australian Journal of Politics and History*. 2004, 1, s. 86-94.

Education Encyclopedia: StateUniversity.com [online], 2022. [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://education.stateuniversity.com/pages/336/Cyprus-HISTORY-BACKGROUND.html>

Encyclopedia Britannica [online], 2022. London: Hunt [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Cyprus/People>

EPRS: Výzkumná služba Evropského parlamentu [online], 2019. Evropská unie [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://what-europe-does-for-me.eu/data/pdf/focus/focus04_cs.pdf

European Commission [online], 2007. Brussels [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_07_1040

European Commission: Eurydice [online], 2022. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/main-executive-and-legislative-bodies-15_en?fbclid=IwAR2aYOSqtlrBSP4muilGYphjmbwp_H-Gi7qGpBaDoC8Y9cz0GmmMmd5Bt0.

European Commission: Migration and Home Affairs [online], 2022. Brusel: Directorate-General for Migration and Home Affairs [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/pages/glossary/migration_en

European justice: e-justice [online]. 2019 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-cy-en.do?init=true&member=1&fbclid=IwAR0T1ca6tsPN_3pXGbOjNtVHZVo0lcqjBYct7b8PggZbSeVuXNWYT2XLQvg.

European union: Cyprus [online], 2022. Brussels: European commission [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/cyprus_en

Euroskop: Kypr [online], 2022. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/clenske-staty/kypr/>

Euroskop: Růst nelegální migrace do EU [online], 2022. Úřad vlády České republiky [cit. 2022-05-26]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2022/04/21/rust-nelegalni-migrace-do-eu/>

Eurostat: Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - annual aggregated data (rounded) [online], 2022. European commission [cit. 2022-05-26]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_asyappctza/settings_1/table?lang=en

Eurostat: Immigration by age group, sex and country of birth [online], 2022. European commission [cit. 2022-05-26]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_imm3ctb/default/table?lang=en

Evropská komise: Statistické údaje o migraci do Evropy [online], 2021. European commission [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_cs#evropsk-statistiky-o-migraci-a-azylu

FRONTEX: Migratory Map [online], 2022. European Union [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-map/>

FRONTEX: Migratory Routes [online], 2021. European Union [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/eastern-mediterranean-route/>

FRONTEX: Migratory Routes [online], 2021. European Union [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/central-mediterranean-route/>

FRONTEX: Migratory Routes [online], 2021. European Union [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/western-mediterranean-route/>

FRONTEX: Migratory Routes [online], 2021. European Union [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/eastern-borders-route/>

GEORGIADOU, Andri, 2019. *Migrants in the Workplace: The Case of Cyprus: In Race Discrimination and Management of Ethnic Diversity and Migration at Work* [online]. 1. Bingley: Emerald Publishing Limited, 201-223 [cit. 2022-05-27]. 6. ISBN 978-1-78714-593-1. Dostupné z: doi:10.1108/s2051-233320190000006010

GRAVANI, Maria N, Pavlos HATZOPOULOS a Christina CHINAS, 2021. Adult education and migration in Cyprus: A critical analysis. *Journal of Adult and Continuing Education* [online]. SAGE Publications, 2019, 27(1), 25-41 [cit. 2022-05-28]. ISSN 1479-7194. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1177/1477971419832896>

GMDAC: Environmental Migration [online], 2021. Berlin: Global Migration Data Portal [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: https://www.migrationdataportal.org/themes/environmental_migration_and_statistics

Government of Cyprus: Web portal of the Republic of Cyprus [online], 2020. Nicosia [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: http://www.cyprus.gov.cy/portal/portal.nsf/citizen_en?OpenForm&access=0&SectionId=citizen&CategoryId=none&CategoryId=none&SelectionId=home&print=0&lang=el

HRADEČNÝ, Pavel. *Řekové a Turci: nepřátelé nebo spojenci?*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. Knížnice Dějin a současnosti. ISBN 80-7106-378-9.

IDMC: Global Report on Internal Displacement 2021 [online], 2021. Geneve: Internal Displacement Monitoring Centre [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2021/>

Idnes.cz: Občanská válka v Libyi [online], 2015. Praha: MAFRA, a. s [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/konec-krize-v-libyi.A150812_201032_zahranicni_mlb

Infographic: The facts about asylum seekers in Europe [online], 2015. Brussels: EURACTIV [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/development-policy/infographic/infographic-the-facts-about-asylum-seekers-in-europe/>

InfoMigrants: Cyprus erects barrier to deter migrants [online], 2021. InfoMigrants [cit. 2022-05-25]. Dostupné z: <https://www.infomigrants.net/en/post/30838/cyprus-erects-barrier-to-deter-migrants>

InfoMigrants: The main migration routes to the European Union [online], 2021. ANSA [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.infomigrants.net/en/post/36391/the-main-migration-routes-to-the-european-union>

Investopedia: Brain drain [online], 2021. New York: Dotdash Meredith [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/terms/b/brain_drain.asp#citation-3

IOM: Europe — Mixed Migration Flows to Europe, Yearly Overview [online], 2016. Geneve: International Organization for Migration [cit. 2022-05-28]. Dostupné z: <https://dtm.iom.int/reports/europe-%E2%80%94-mixed-migration-flows-europe-yearly-overview-2015>

IOM: Migration and the environment [online], 2007. Geneve: International Organization for Migration [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/jahia/webdav/shared/shared/mainsite/about_iom/en/council/94/MC_INF_288.pdf

IOM: Migration data portal [online], 2022. OSN [cit. 2022-05-18]. Dostupné z: https://www.migrationdataportal.org/international-data?cm49=196&focus=profile&i=stock_abs_&t=2020

IOM: UN migration [online], 2019. Geneve: International Organization for Migration [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.iom.int/who-migrant-0>

iRozhlas.cz: Co chce Bělorusko? Jaká je role Ruska? A reaguje EU dost účinně? Klíčové otázky kolem migrační krize [online], 2021. Český rozhlas [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/belorusko-polsko-analyza-prehledne-migrace-migranti-na- hranicich-lukasenko-eu_2111170615_eku

Kartografie Praha. Lexikon zemí světa. Praha : Kartografie, 2005.

KER-LINDSAY, J. (2005). *EU accession and UN peacemaking in Cyprus*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.

KLAUS, Václav a Jiří WEIGL. *Stěhování národů s.r.o.: stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. 1. vyd. Velké Přílepy: Olympia, 2015, ISBN 978-80-7376- 422-7

KOŠŤÁL, Vratislav, 2004. *Prokletí Afroditina ostrova* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů [cit. 2022-05-06]. ISSN 0543-7962. Dostupné z: <https://www.dokumenty-iir.cz/MP/MPArchive/2004/MP032004.pdf>

KULTURUS, Ersun, 2005. *State Sovereignty: Concept, Phenomenon and Ramifications* [online]. 1. New York: PALGRAVE MACMILLAN [cit. 2022-04-18]. ISBN 978-1-4039-7708-3. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=jeTFAAAAQBAJ&pg=PA136&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Kypr: Základní fakta. [s.l.] : Tisková a informační kancelář Kyperské republiky, 2008. 20 s

LAFLEUR, Jean-Michel, VINTILA, Daniela, ed., 2020. *Migration and Social Protection in Europe and Beyond: Migrants' Access to Social Protection in Cyprus* [online]. 1. Liege: MISCOE Research Series, 95-108 [cit. 2022-05-28]. ISBN 978-3-030-51241-5. Dostupné z: doi:https://doi.org/10.1007/978-3-030-51241-5_6

LINDLEY, D. (2007): Historical, Tactical, and Strategic Lessons from the Partition of Cyprus, *International Studies Perspectives*, Vol 8, No 2, pp. 224-241.

MAKRIDES, Alecos, 2002. *Cyprus and European Union membership: important legal documents*. Nicosia: Press and Information Office, Republic of Cyprus. ISBN 9789963382545.

Maps Cyprus [online], 2022. Newwebcreations [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <https://cs.maps-cyprus.com/um%C3%ADst%C4%9Bn%C3%AD-kypr-v-evrop%C4%9B-map%C4%9B>

MapSof [online], 2022. MapSof.net. [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <https://www.mapsof.net/cyprus/cyprus-districts-named>

Mfa.gov.cy [online], 2012. Pretoria: Republic of Cyprus [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: http://www.mfa.gov.cy/mfa/highcom/highcom_pretoria.nsf/page04_en/page04_en?OpenDocument

Migraceonline: Abeceda migrace [online], 2015. Praha: Multikulturní centrum Praha [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/abeceda-migrace>

Migrants & Refugees: Migration profile Cyprus [online], 2020. Vatican city: Integral Human Development [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://migrants-refugees.va/country-profile/cyprus/>

MVČR: Čtvrtletní zprávy o situaci v oblasti migrace [online], 2018. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace.aspx>

MVČR: Slovníček pojmů [online], 2022. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>

Northeastern University: What Are Tax Havens? [online], 2021. Boston: Northeastern University, D'Amore-McKim School of Business [cit. 2022-05-26]. Dostupné z: <https://onlinebusiness.northeastern.edu/blog/tax-havens-explained/>

Official Website of the Embassy of the Republic of Cyprus in Washington D.C. [online]. c2011 [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <https://www.cyprusembassy.net/home/info.html>

PALÁT, Milan. Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2014. Monografie. ISBN 978-80-7418-228-0.

PALÁT, Milan. Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii. Ostrava: Key Publishing, 2013. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-161-0.

PANARA, Marlène, 2021. *InfoMigrants: Aegean pushbacks* [online]. France Médias Monde [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.infomigrants.net/en/post/33659/aegean-pushbacks-they-threw-all-our-belongings-and-phones-into-the-sea>

PAPADEMETRIOU, Demetrios G., 1978. European Labor Migration: Consequences for the Countries of Worker Origin. *International Studies Quarterly*. **22**(3). ISSN 00208833. Dostupné z: doi:10.2307/2600321

PÍTROVÁ, Lenka, 2016. *Aktuální právní aspekty migrace*. 1. Praha: Leges. Teoretik. ISBN 978-80-7502-162-5.

POŠTA, Vít, 2015. *Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR*. 1. Praha: Management Press. ISBN 9788072612963.

RAVENSTEIN, E. G., (1889). The Laws of Migration. *Journal of the Royal Statistical Society*, vol., 52, pp. 241–305

SOZEN, Ahmet, 2007. The Annan Plan: State succession or continuity. *ResearchGate*. Middle Eastern Studies, 125-141. Dostupné z: doi:10.1080/00263200601079773.

Statistical Service [online], 2022. Nicosia: Republic of Cyprus [cit. 2022-05-18]. Dostupné z: <https://www.cystat.gov.cy/en/KeyFiguresList?s=46>

STEIN, Dominik, 2020. *Lidovky: Migrační krize v číslech* [online]. Praha: MAFRA, a. s [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/migracni-krize-v-cislech-do-evropy-stale-proudi-nejvic-syranu-a-afghancu-na-tretim-miste-je-ale-zmen.A200831_184815_in_zahranici_ele

STEVENS, Andrew. *City Mayors: City Mayors Government* [online]. 2008 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <http://www.citymayors.com/government/cyprus-government.html>

ŠLACHTA, Mojmir, 2007. *Ohniska napětí ve světě*. 1. Praha: Kartografie Praha. ISBN 978-80-7011-926-6.

The Economist: Migration to Europe [online], 2022. The Economist Newspaper [cit. 2022-05-26]. Dostupné z: <https://www.economist.com/international/2016/10/22/travelling-in-hope>

THEOPHANOUS, A. (2004): *The Cyprus Question and the EU: The Challenge and the Promise*, Nicosia, Intercollege Press.

TRIMIKLINIOTIS, Nicos, 2019. *Democracy and human rights: CYPRUS AS A NEW REFUGEE "HOTSPOT" IN EUROPE?* [online]. Friedrich-Ebert-Stiftung [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/zypern/16001.pdf>

UNFICYP: United Nations Peacekeeping Force in Cyprus [online], 2022. United Nations [cit. 2022-05-25]. Dostupné z: <https://unficyp.unmissions.org/about-buffer-zone>

UNHCR: Refugees Operational Data Portal [online], 2022. OSN [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean#>

UNHCR: Refugees Operational Data Portal [online], 2022. OSN [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>